

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10209

GEZAMLTE SHRIFTN

Abraham Reisen

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אברהם רייזען

געזאמלמע שריפטן

פארלאג „פרייהייט“

ניו יארק, 1928

Copyright, 1928
by the
FREIHEIT PUBLISHING ASS'N, Inc.

זרד פֿינמטערע מויערען

ליעדער

1917—1920

I

דורך פינאטערע מויערן

דורך פינסמערע טויערען...

דורך פינסמערע טויערען,
אהן שמראלען, אהן ליכטער:
קיין האס, קיין בארויערן
אויף אלע געזיכטער —
א מחנה מארשירט
פון איינעם געפיהרט.

מיט ליפען פארמאכטע,
מיט הערצער געדריקטע,
מיט בליקען פארמאכטע,
געפיהלען פארשטיקטע —
מארשירען זיי שטיל
צום אייביגען ציעל...

איינציגע...

איינציגע, איינציגע
צווישען דער מענגע...
שמענדיג פארטרויערמע,
הארטע און שמרענגע!

ארכייט פון אנדערע
נאר צו פארניכטען,
וויילעז פארבעסערען,
וויילעז פארריכטען :

טראגען פון טויזענדער
וועה איז די בליקען :
טרוימען פאר טויזענדער —
פריידען און גליקען...

איינציגע, איינציגע
אהז א באלוינונג...
שטענדיג פארטריבענע —
הימלאז, אהז וואוינונג...

לענדער און וועלטטיילען
בלוטען און שרייען :
איינציגע, איינציגע —
איחר וועט באפרייען!..

זייט גרייט

עס הערט זיך א רופען : „זייט גרייט!“
עס קומט אויף דער וועלט עפעס אז :
עס פלאטערט אויף אונזערע קעפ
פון זעלטענע פארבען א פאהז.

עס קריכט ווער פון דונקעלע טרעפ.
 עס יאגט פון דעם אפגרונט א ווינט,
 און טירעז פון העהלעז און ווענט —
 זיי עפ'נען זיך כרייט און געשווינט:

עס הערעז זיך דומפיגע טריט,
 און אימיצער דייסט זיך פון קייט;
 עס צייכענט א האנט אויף דער וואנט,
 עס הערט זיך א רופען: „זייט נרייט!“...

אונזער ווארט

אונזער ווארט און אונזער ליעד —
 ניט דעהערט געווארען:
 און די גאנצע וועלט איז מיעד,
 פול מיט האס און צארן.

אונזער בוך ליענט איצט פארמאכט,
 ווער זאל איהם דען ליי'נען?
 גרויסע קינדער אויפ'ן שלאכט
 און די קליינע וויינען...

אונזער נביא איז פארשעהמט
 מיט זיין ווארט דעם שארפען:
 ס'איז ניטא אפילו ווער
 זאל א שטיין איהם ווארפען.

אונזער האפענונג — צו נישט.
 אונזער שטאלץ געבויגען;
 אונזער ווארט ניט אפגעווישט
 סיינעמ'ס טרעהר פון ד'אויגען.

ס'האט דיין ווארט און ליעד אנטוישט.
 דו, פארשמוטער דיכטער;
 ווען די וועלט איז בלוט-בארנישט
 מוזטו בלייבען ניכטער...

דאָס שוויגען

אויפ'ן מויל א שלאָם —
 פּרעג-זשע ניט פארוואַס.
 איז קיין זייט ניט קוק —
 שטומערהייט זיך בוק.

זאל זיך זאמלען פיעל
 איז דיין הארצען שטיל
 יעדער צער, פארדראַס,
 ביז ס'ווערט פול דער כּוּם.

הארד דעם ווייטען קלאַנג,
 הארד זיין שטילען נאַנג.
 אויף א וועג פול שטויב
 געהט ער, ווארט און גלויב!

ווייטע לאנגע מייל —
 אייבינקייט'ס א ווייל.
 קוק אויף איהם ארויס...
 שטיף — און זאג ניט אויפ...

אין טרויער

אין טרויער אין שווערען. אין הארטען
 אויף עפעס אז אנזאג מיר ווארטען...
 ווי געסט אין א ווילד־פרעמדען הויז
 מיר שוקען די אויגען זיך אויס.

מיר האבען דאס גליק און דאס לעבען
 א פרעמדען אין האנט אפגעגעבען :
 דער פרעמדער איז ערגעץ אוועק —
 מיר זיצען און ווארטען אין שרעק...

מיר האבען א צווייטען. א דריטען
 געשיקט. יענעם פרעמדען דערהיטען...
 אונז ברענגען דאס לעבען און גליק — — —
 זיי קומען ניט ביידע צוריק...

ניט רייד...

ניט רעד און גארנישט זאג.
און שטיל מיין פריינד און שא.
עס איז שוין אזא טאג
עס איז א צייט אזא.

פארשלים די ליפען שטארק
ווען פרעגען האסטו וואס.
און קום ארויס אין מארק.
ווי יעדער באלעבאס.

דו קענסט איצט טאן געשעפט —
געה אין געשעפט אריין
און קייף וואס דיר זיך טרעפט:
ס'וועט שפעטער טייער זיין.

און וועסטו פיהלען שרעק
פון יושר אין דער שטיל.
דאן געה פארנאכט אוועק
אהיו, אין וואדעוויל...

דארט וועסטו טענצער זעהן
פון פעלקער אלערליי,
און ס'וועט דיין שרעק פארנעהן.
וועסט מיטמאנצען מיט זיי..

ווי קנעכט

זיי זיינען ווי קנעכט
 ביי'ן טיר פון דעם האר;
 און שמייכלען. כדי
 באקומען דעם שבר.

און וואס דער האר זאגט —
 ער רעדט אזוי דום —
 זיי שאקלען איהם צו
 מיט פנימ'ער פרום.

און וואס דער האר ליעבט,
 אויך זיי דאס געפעלט.
 כדי זיין פארזארגט
 מיט רוה אויף דער וועלט.

איד נרייט זיך אין וועג...
 ס'איז ענג און עס דריקט...
 און מיט זייער האר
 האב איד זיך צוקריגט...

צו זיי

...און אייער אמת
איז מיר דערווידער:
ער גרילצט מיר אין אויער.
ווי פאלשע ליעדער.

איד קאז איהם ניט הערען.
און קאז ניט פארטראגען:
ווי דום איז דער אמת.
ווען איהר קומט איהם זאגען.

א ליגעז פון הארצען —
ער וועט מיר באטויען.
איהם וועל איד הערען.
איהם וועל איד טרויען.

א ליגעז פון הארצען —
איהם וועל איד גלויבען:
ער וועט מיר באלעבען
און וועט מיר דערהויבען...

געלויבט

געלויבט און געבענשט זאלען זיין
 די יענע, וואס שטעלען זיך איין
 פאר די, וואס אליין זיינען שוואך
 זיך רעמען פון נעצען פון שמאד,
 וואס קענען אליין ניט פארשטעהן
 און לאזען צום פיער זיך געהן...

געלויבט און געבענשט זאלען זיין,
 וואס בויען זיך קיינמאל ניט איין
 פאר די וואס רעגירען די וועלט
 מיט אלערליי שווינדעל און געלט ;
 וואס שטעהען מיט ווירדע און מוטח
 פאר די, וואס זיי האלטען די רוט...

געלויבט און געבענשט זאלען זיין
 די יענע, וואס קוקען אריין
 אין תפיסה, וואו פינסטער און שווארץ
 מיט פרייד און מיט ליכט איז דעם הארץ...
 וואס צאהלען מיט יאהרען אהן צאהל
 פאר פריעד, וואס וועט קומען אמאל...

געלויבט און געבענשט זאלען זיין
 די יענע, וואס קוקען אריין
 אין צוקונפטס פארבארגע-געזיכט
 און ברענגען פון דארטען אונז ליכט
 און גיסען אריין עס אין היינט
 צו טרייסטען די ארומע פריינט...

דער רייטער

זיי זיצען און ווארטען... ווי שטיל!
 די בשורה אין ווייט, דאך זי קומט :
 א רייטער א ווייטער — ער ברומט
 א רייטער א ווייטער — ער קומט...

ווער איז ער, דער רייטער, און וואו?
 דער רייטער ער טראגט זיך און יאגט...
 דאס פערד זיך אן פעלזען צושלאגט...
 דער רייטער ער וויל ניט קיין רוה...

און שטילער און שטילער זאל זיין!
 דער רייטער — ער איז שוין אין וואלד,
 און קומען אהער וועט ער באלד...
 שוין נעהענטער... הערט זיך נאר איין!

די בוימער, ווי שומרים געדיכט,
זיי רוישען דעם רייטער א ליער,
דער רייטער ער ווערט גאר ניט מיעד...
איז הימעל באווייזט זיך א ליכט...

ער קומט באלד דער רייטער צו אייד...
דער וואלד דער געדיכטער איז אויס,
ער רייט פון דעם וואלד שוין ארויס —
ער דארף גאר אריבער א טייד...

אין פינסטערער צייט

אויפגעפענט אלע קברים
פון בית-עולם פון דעם אלטען :
אויפגעשטאנען זיינען יענע
ביזע, פינסטערע געשטאלטען.

היט זיך, לעבעדיגע מענשען,
פאר די מויטע אין די נאסען :
זאל פארשווינדען יעדער שמייכעל —
ניט מיט מתים זאלט איהר שפאסען.

די סקעלעטען זיינען שטארקער
פאר די לעבעדיגע ריזען :
יעדער בליק פון אויגעזלעכער
לעכערט אייער הארץ ווי שפיזען...

זעהם איחר איינעם — איך דערקען איהם
 יענעם אכזר פון די רוימער;
 שעהנסטע טעמפלען צינדט ער אונטער
 און שנייט אב די יונגסטע כוימער.

צווישען זיי דער אינקוויזיטאר —
 אד, ווי לייכט איז איהם דערקענען!
 שטילער, קינדער! הערט אויף לערנען! —
 ער וועט הייסען איך פארברענען.

מורמעלט ניט בסוד אפילו,
 ווי אמאליגע מאראנען;
 דען דער מסור הינטערן פארקאן
 איז פון גרוב אויך אויפגעשטאנען...

דער חלום פון רייז

שלאפען נעלענט זיך האט וואו אין א לאנד —
 איינער א רייז, און ער שלאפט נאכאנאנד.
 שלאפט ער א יאהר אפ און שלאפט ער אפ צוויי.
 חלום'ט ער שווערעס און אונז טוט עס וועה.
 וואכען מיר אלע און מראכטען אין שריעס:
 ווער וועט דעם רייז אמאל געבען א וועס?
 זאל ער ניט חלום'ען שרעקען און פיין.
 זאל פון זיין חלום דער העלד קיינער זיין.

זיינע וואונדער...

זיינע וואונדער זיינען גרויס,
 אז די וועלט — זי האלט נאך אויס.
 אז נאך איינער האט זיין קלייד
 ניט צוריסען אין זיין לייד:
 אז נאך איינער אויף דער גאס
 טראגט ניט אויף זיין קאפ קיין אש.
 און אז ננוה מיט איהר גלאנץ
 שטעהט נאך פעסט אזוי און גאנץ:
 אז די זון — זי הענגט נאך הויד
 און ביי נאכט — די שטערען אויד:
 אז קיין בת־קול, ווי אמאל,
 רופט נאך ניט פון בארג און טאל —
 אז ער זעהט דאס אלץ און שווייגט,
 האט ער זעלבסט זיך איבערשטייגט...

פון איין זייט וועלט

אין איין זייט וועלט — דארט געהט א זון אויף
 און פון דער צווייטער — וואלקען ציהען:
 פון איין זייט וועלט קומט אן משיח
 און אין דער צווייטער שקלאפען קניען.

און זי, די מענשהייט, שמעהט אין מיטען.
 א שטיל-דערשראקענע, דערפרעהטע :
 עס וויל איין זייט די וועלט פארשלינגען
 און העל באלייכטען וויל די צווייטע.

אד, וואו וועט איצט די מענשהייט ווענדען
 די אויסגעשפרייטע הענט, די בליקען ?
 אהיו, פון וואַנען ס'קומט ערלייזונג,
 צי דארט, וואו רויך און פולווער שטיקען...

וואוהין — דו, מענשהייט ? טראכט א וויילע
 צו וועלכער זייט דו זאלסט זיך ווענדען...
 צי געהסטו צו משיח'ס פייער ?
 צי וועט דער רויך דיין בליק פארבלענדען ?

איד האָב געוואַלט

איד האָב געוואַלט דערנעהן
 דורך מיר אליין,
 ווער איז ער פארט, דער מענש —
 געוואַלט פארשמעהן.

איד האָב געקוקט, געקוקט
 אין זיך נאר לאַנג,
 און אויסגעפארשט מיין לוסט
 און מיין פארלאַנג.

צו וואס וואלט איד געווען
 אויך מאנכמאל גרייט :
 וואלט איד פארהונגערט שטערט
 און קינדער פיעל געמייט ?

וואלט איד אין שטאנד געווען,
 ווען איד וואלט האבען מאכט,
 צו קאנען ברענגען הילף
 און ניט געבראכט ?

איד האב געוואלט דערנעהן,
 געפארשט מיט וועה :
 צי בין איד אויך א מענש
 אזוי ווי זיי ?

איד האב זיך צוגעהערט,
 מיין הארץ געהיט :
 צי בין איד אויך א מענש ? —
 ניין — כ'בין עס ניט! ...

דערזעלביגער

„אמאל וועט די וועלט ווערען שעהו!“
 איד הער זי, די טרייסט, נאכאנאנד :
 דאך, ווער וועט זי שעהו מאכען, ווער ? —
 פארשטעהו עס בין איד ניט אין שטאנד.

דער מענש! — אד, מיר קענען איהם גוט
 מיר ווייסען שוין קלאר, ווער ער איז:
 מיר האבען געזעהן איהם ניט לאנג —
 אנטקעגען זיין פריינד מיט א שפיז

דער מענש, וואס ער האט זיך פארשטעקט
 אזוי ווי א חיה אין וואלד,
 געלויערט אויף איינעם, ווי ער,
 געשאפען איז זעלבען געשטאלט.

„אמאל וועט די וועלט ווערען שעהו!“ —
 דאך גלויבען אין דעם איז מיר שווער:
 און קוק איד צום טרייסטער זיך צו —
 איד האב איהם דערקענט — דאס איז ער.

איז נאר וואס געקומען פון וואלד,
 איז נאר וואס געקומען פון פעלד,
 דאס איז דאך דערזעלביגער מענש, —
 און ער קומט כאשעהנען די וועלט!...

ווען?

ווי מיר ווארטען, ווי מיר הארען
 אויף די גרויסע ווערטער:
 פינדער צארמע וועלכען, דארען
 איז די וויסטע ערטער.

הייזער שטעהען ניט געהייצטע.
פענסטער שטער אהן שויבען :
ווען שוין וועלען די גערייצטע
קומען שמיץ זיי טויבען ?

ווי די אונשולדיגע סינדער
ווערען בלייבער. בלייבער !
ווערזשע וועלען אלטע זינדער
ווערען צארטער. ווייבער ?

שיפען שטעהען ביי די ברעגען
פול מיט שפיון געלאדען :
ווען וועט שוין דער ים זיי מעגען
ברענגען צו א באדען ?

און א זון אויף ערד און ימ'ען
העל איז אויפגעגאנגען :
ווען שוין וועלען מיר צוזאמען
זיך די הענט דערלאנגען ?

ווי מיר ווערען אונגערולדיג —
ס'ווערט דאס הארץ צוריסען :
ווער ס'איז אונשולדיג און שולדיג
וויילען מיר ניט ווייסען.

ווער עס וועט דער ערשטע זאגען :
פריער דער וועלט און לעבען ! —
האט זיך קיינמאל ניט געשלאגען
און ער איז פאריגעבען...

עלזאם-לאַטערינגען

מיליאָנען זיינען זיי געשטאנען
 א איינער קעגען צווייטען...
 — וואָס ווילט איהר איינע פון די אנד'רע,
 צו וואָס זאָלט איהר זיך טויטען? ...

עס היילכען אַב מיליאָנען שטימען —
 א קראַכען און אַ קלינגען;
 — עס איז אַ קאַמף אויף טויט און לעבען —
 פאַר עלזאָם-לאַטערינגען.

מיליאָנען זיינען זיי געשטאנען.
 די רייהען ווערען שיטער:
 דער קאַמף ער געהט נאָר אַז מיט צארען.
 דער קאַמף געהט אַז נאָר ביטער.

וואָס איז דער ציעל, וואָס טרייבט אייך, העלדען.
 וואָס שטאַרבט איהר מיט אַ זינגען?
 און שטימען ענטפערן: מיר שטאַרבען
 פאַר עלזאָם לאַטערינגען!

מיליאָנען זיינען זיי געוועזען
 און טויזענדער געווארען —
 די טויזענדער זיי זיינען מוטיג,
 דער קאַמף געהט אַז מיט צארען.

העי, ליבע מענשען, הערט! באטראכט זיך :
 די ערד וועט אייך פארשלינגען..
 עס דונערען די לעצטע שטימען :
 — פאר עלזאס-לאטערינגען.

מיליאנען זיינען זיי געשטאנען,
 פון ווילדען האס געטריבען :
 מיליאנען זיינען זיי געוועזען —
 ווער ווייס, ווי פיעל געבליבען ?

פאר וואס אזוי פיעל בערג מיט טויטע ?
 ווער קען דעם זין דורכדרינגען ? —
 עס ענטפערט אב א שווארצע קראהע :
 פאר על—זאס לא—טע—רינג—גען...

א טרוים

ביי א רונדען טיש
 זעה איך מענשען זיצען :
 מעסער שארף און בלאַנק
 איז די הענט דארט בליצען.

באלד וועט מען די ערד
 ברענגען און צושניידען
 מיט גערעכטיגקייט —
 קיינער זאל ניט ליידען.

ברענגט מען גלייך די ערד,
 איינער מאכט הויך קידוש...
 (ס'ה'לומ'ט מיר אזוי
 ווייל איד פיהל בלויז אידיש...)

שניידט מען זי אריין
 מיט א שארפען מעסער:
 איינעם — אויבענאָז —
 אז המוציא נרעמער.

איד — איד זיך ביים ברעג
 מורמעל מיר א ניגון...
 זיך מיט שטאַט און ווארט
 אויך א שטיקעל קריגעזן.

ווארט איד און ערוואַד —
 ערשט עס איז א הלום...
 זאַל צו נומען זיין,
 צו געזונט און שלום!

אלע אינזלען

אלע אינזלען אויסגעפונען,
 אלע וועגען — ניט מעהר פריי;
 קענסט ניט לעבען אויף דאָס ניי
 אינזער אלע זיבען זונען.

שווער... עם דריקט... ניט אויסצוהאלטען —
 אפשר דארטען... אפשר דא?
 ניין, ס'איז מעהר קיין ארט ניטא
 פון דער וועלט זיד וואו באהאלטען.

שאַדענס

אלעס וועט ווערען פארריכט,
 גלייך וועלען ווערען די טאלען.
 זיין וועט דער שאַדען באַצאהלט —
 מיר אבער, ווער וועט באַצאהלען?

כ'האב איז דעם מענשען געגלויבט,
 פלעג איהם אלס ברודער זיד מאלען, —
 האט מען מיין גלויבען גערויבט —
 ווער וועט מיין שאַדען באַצאהלען?

שלעסער פאר מענשליכען גליק
 האב איד געבויט און באַזעסען:
 האט מען זיי חרוב געמאַכט —
 מיר אבער האט מען פארגעסען.

קוואַלען, וואס האבען געטריפט
 אלערליי ליעבעס־גענאָדען,
 האט איהר פארשאטען מיט גיפֿט —
 ווער וועט באַצאהלען דעם שאַדען? ...!

א ים-ליעד

העי, דו נומער קאפיטאן,
 זאג, ווען געהט שוין אפ פון דאן
 אונזער שיף אין וועג?
 מיט דעם הארצען, טיעף פארבענקט,
 מיט די אויגען, אנגעשטרענגט —
 ווארט איד לאנגע טעג.

אונזער שיף — נאך אימער נוט
 און זי האט זיך אויסגערופט,
 און זי וויל ניט זיין
 מעהר צום טריבען ברעג געשמידט
 און ווי אונז — דער שיף אויך ציהט
 אין דער וועלט אריין.

דו אויך, קאפיטאן, אליין
 קענסט שוין לענגער דא ניט שמעהן —
 ניט געוועהנט דערצו!
 דייע אויגען שוין א צייט
 קוקען שמענדיג ערגעץ ווייט,
 דיר איז לעסטיג רוה!

די מאטראזען — אלע זיי
 זיינען פול מיט צער און וועה
 אהן דעם יוגענד־פלאם:

שלעפען זיך ארום איז שטאָרט
 אַהן אַ גלויבען. אַהן אַ גאָט —
 בענקען נאָכ'ן ים!

מעהר פון אלעמען איז באַנג
 מיר, דעם פאַסאָזשיר פון לאַנג,
 איינעם פון דיין שטאַם:
 וואו איד ווענד זיך איז מיר שווער
 און מיר דאכט זיך, אז איד הער
 ווי עס רופט דער ים!

וואו איז ער?

וואו איז ער, דער איינער, דער העלד?
 שוין לאנג ניט געזעהן,
 שוין לאנג ניט געווען
 ביי אונז איז דער ארימער וועלט.

ער מוז דאך פארט ערגעץ וואו זיין:
 עס איז בלויז געהיים
 זיין שטוב און זיין היים,
 ער לאָזט צו זיך קיינעם אריין,

און אפשר מיט אויג איז ער נאר,
 און איז אומעטום
 און קוקט זיך ארום,
 און טראכט זיך: ניט ווערט איז דער דור!

דאן ווייז זיך — דיין ווארט פאר זיי זאג!
 און ווייז זיי דעם וועג
 צום ליכטיגען ברעג,
 וואו ס'צינדט זיך דער קומענדיגער טאג...

אין אונזערע טעג

א מאן איז געקומען צו אינז אין די טעג,
 א מאן, א געוועהנליכער מאן:
 דאך נייניער האט ער ביי אונז אלע געוועקט:
 עס איז נאך אזעלכער פאראן!

מען האט איהם באטראכט און מען האט איהם באקוקט
 באטראכט איהם פון קאפ ביז די פיס:
 און וואו אין זיין פנים געווען איז א קנייטש —
 געזוכט האט מען דארט וואס עס איז.

און האט ער גערעדט ווי א מענש, מיט פארשטאנד,
 און האט נאך געשמייכלט צומאָל —
 דער וואונדער געוועזן איז מעהרער נאך גרויס:
 ווי מענשליך עס קלינגט דאך זיין קול!

און האט מען געפרעגט איהם. צו זיינען זיי דארט
די מענשען אזוי ווי אט ער ?
האט ער זיך צולאכט און געענטפערט : נו, יא...
און נאכדעם דאך אפגעזיפצט שווער.

און האט מען געפרעגט איהם. צי עסט מען דארט גראז ?
האט ער זיך צושמייכעלט : ווי דען ?
און ברויט. ווי מיר דא ? דאס געבאקענע ברויט ? —
געענטפערט האט ער : ווען ניט ווען ?

און האט מען געפרעגט איהם. צו זעעט מען די ערד ?
זיין ענטפער : אן אנדערער זעעט !
און האט מען געפרעגט איהם : צי
געענטפערט האט ער : אמאל געהט...

אזוי נאר ? איז הייסט עס נאך ניט דורכאויס ווילד
די וועלט דארט — דער וואונדער איז גרויס...
— יא, יא ! האט געענטפערט פון דארטען דער מאן
מען מענשעלט זיך ביסלעכווייז אויס...

פארנעכונג

עס פליכט איז מיר בלוט פון באלידיגטען איד —
כ'ליעב דעם, וואס געקומען פארמאטערט און מיער
און האט מיט א הארץ פול חרטה און צער
אנידערגעקניהט פאר'ן שוועל פון זיין האר.

און ווען ס'איז דער האר פון זיין פאלאץ ארויס
און האט אנגעקוקט, ווי דער מידער זעהט אויס.
האט ער זיך מיט קלינגענדען לאכען צעלאכט —
דעם ארימען האט עס קיין וועה ניט געמאכט.

ער האט זיך געלאזען צוריק צו זיין היים,
מיט ליכטיגער האפנונג אין הארצען געהיים.
דער וועג איז געוועזן פארלאזען, פארוויסט —
די זון פון דעם הימעל האט אלעס באגריסט.

א טעמפעל אינמיטען געשטאנען איז לעער, —
די הייליגע בילדער — געוועזען ניט מעהר;
ער האט איהם, דעם טעמפעל, דער מידער דערקענט
ער האט איהם געשענדעט מיט אייגענע הענט...

דאך איז נאך אין טעמפעל געבליבען איין בילד,
וואס האט אויפ'ן מידען געקוקט אזוי מילד,
עס האט איהם דאס בילד ווייך געגלעט און געטרייסט
און האט ווי געשמייכעלט; ניט זיי צופיעל דרייסט.

די ערוואַרטונג

איד האב לאנג ניט געהאט שוין די פרייד
אין מיין איינזאמען, שטילען געצעלט;
איד האב לאנג ניט געשריבען קיין בריעף
צו דער היים, וואס איד האב אויף דער וועלט.

און ווי גרויס איז די פרייד! גאר די וועלט
 דאן פארשווינדט מיט איהר פרייד און איהר וועת:
 דינע לעבסטע בלוז שוועבען פארביי,
 ניט דו שרייבסט, נאר דו רעדסט דאן מיט זיי.

אט די פרייד האב איד לאנג ניט געהאט,
 און מיין הארץ איז פול אנגסט און פול שרעק:
 טא פארוואס, ווען איד זען זיך צום טיש,
 ווארף איד עלענד די פערער אוועק?

ביים אוועקפאָהר האב איד ניט געקריענט
 זיך מיט קיינעם אפילו גאר לייכט:
 ווען איד האב זיי געזאגט דעם אדיע
 איז געוועזען מיין אויג אזוי פייכט.

ווען איד האב זיי געזאגט דעם אדיע
 האב איד יעדען געגעבען דאס ווארט:
 מעג דער מזל פארווארפען מיר ווייט —
 כ'וועל אייך גריסען פון איטליכען ארט.

אדער בין איד געווארען דא שלעכט,
 און מיין הארץ איז געווארען פארשטיינט?
 טא פארוואס האב איד נעכטען ביי נאכט
 זיך דערמאנט אן מיין היים און געוויינט?

ניין, פארגעסען זיי האב איד דא ניט,
 און אויך דארט זיך מיט זיי ניט געקרינט;
 נו, ווער איז דא פארט שולדיג? מיין בריעף
 איז מיין הארץ א פארבלוטטער ליגט...

נ. צומיילט זיך שוין, שותפים, אויף גיך:
 איינעם ים און דעם צווייטען די ערד;
 אבי לאזט נאר א פלאץ פאר מיין בריעה,
 זאל מיין בריעה קענען געהן ניט געשטערט...

דער רוף

עס איז אזוי עלענד ארום און ארום
 און אלץ איז פארשולדיגט, און יעדער וועג — קרום.
 און אלעמענס הערצער — פארפרוירען אין שרעק —
 אד, קום, דו, ערשיינונג, אנטפלעק זיך, אנטפלעק!

אנטפלעק זיך, ערשיינונג, אזוי ווי אמאל
 צום נביא אין איינזאמען, פינסטערען טאל.
 באווייז זיך אלס מלאך, אלס פייער א שטיק,
 גיס אפ איהם מיט פלאמען, זיין הארץ און זיין בליק.

איז איצט דען א בעסערע, פרימערע צייט?
 צו זיינען אין ננוה איצט בעסער די לייט?
 און וואו דו וועסט הייסען — דארט טראגט ער דיין פלאם,
 צו דורך דער יבשה און אויך דורכ'ן ים.

און זאל ער, דער שטורעם, צוברעכען די שיף
 וועט ער צו זיי רופען פון אפגרינט'ס טייף.
 און ער וועט זיך ראנגלען מיט כוואליעס און ווינד,
 צו קומען און שטראפען דאס ביזע געזינד.

ס'וועט זיין אמאל

„ס'וועט זיין אמאל...“
 אד, ווען און וואו?
 איד וויל זי שוין
 און דא די רוה.

„ס'וועט זיין אמאל...“
 דאס אלטע ליעד!
 צו זינגען דאס
 ביז איד שוין מיעד.

ווי קען מיין הארץ
 זיין איצט בארוהט,
 אז ס'וועט אמאל
 זיין וועמען גוט.

איד קען ניט זעהן
 ווי זעהט ער אויס,
 צי איז ער קליין,
 צי איז ער גרויס.

בארוואס קומט דעם,
 וואס איז ניטא
 מעהר גליק פאר דעם
 וואס איז שוין דא?

כ'פארנין דער וועלט
זאל זיין באפרייט,
זאל גליקליך זיין
אויך נאך מיין צייט.

דאך ווער עס לעבט
אויף דר'ערר אצינד
האט שוין דערמיט
דאס גליק פארדיענט...

ווער...

ווער האט אונזער פעלד צוגראבען —
מאמע ליעבע — זאג?
— שא, מיין קינד, מען וועט דערהערען
וועט אונז זיין א קלאג...

וואס פארהענגסטו אלע פענסטער,
ווען דער טאג געהט אויס?
— ליכט איז, קינד, אין לאַנד פארבאמען,
ס'טאר קיין שטראל ארויס...

וואס־זשע שטעהסטו אין דער רייע
פון דער פריה ביז נאכט?
— כ'האב, מיין קינד, אויף ברויט געווארט דארט
און זיך ניט דערווארט.

וואס'זשע וועלען מיר איצט עסען ?
 ס'איז דאך לאנג שוין צייט.
 אפשר וועט די הילף נאך קומען
 פון דער ווייט...

א פראגע

און ווער עס האלט אפ די פרייד פון דער וועלט
 איין מינוט, איין מינוט —
 ווי קען ער אליין — איד קען ניט פארשמעהן —
 דאן לעבען בארוהט ?

און ווער עס פארהאלט דעם שאף און דעם רוף
 צו לעבען און גליק —
 ווי קען ער אליין א גליקליכער זיין
 מיט לויטערן בליק ?

און ווער עס דערלאזט אין קעלט און אין פראסט
 זאל אויסגעהן די וועלט —
 ווי קען ער אליין ביין פייער דאן שמעהן
 איז ווארמען געצעלט ? ...

שטורמישע צייטען

שטורמישע צייטען, ווי טייכען
וואלטען צוהוליען זיך ווילד:
איז דער געשיכטע קיין גלייכען
האט זיך אזוינס ניט געשפיעלט.

אלץ וואס געלעגען פארפרארען
איז אפגעגאנגען אין טאל:
איידבערג פון טויזענדע יאהרען
שמעלצען פון זיך מיט אמאל.

זאמדען פון איינזאמע ברעגען
האבען די שטראמען פאר דעקט:
חורבות פון איינזאמע וועגען
האבען פון שלאף זיך געוועקט.

איידעלע שררות און זאטע
קוקען ארום זיך מיט שרעק,
וואנדערער שטילע און מאטע
בלאנזשען און זוכען א וועג...

פון בארג און טאל

און דאס אלץ, וואס מיר האבען ערווארבען
 אויפ'ן בארג פון אמאל,
 וועט דאס ווערען פארוויסט און פארזארכען
 פון די נארען אין טאל.

ווען דער בארג וועט א וויסטער שוין בלייבען
 וועט נאר אלץ זיי זיין קארג
 און זיי וועלען די היטער צוטרייבען
 און צוגראבען דעם בארג...

און עס וועט יעדער היטער, א מאטער,
 מיעף באהאלטען זיין וועה,
 און ער וועט אויף דער ערד אויף דער גלאטער
 מוזען זינגען מיט זיי...

זייט ניט בייז...

זייט ניט בייז פאר שמילע ליעדער
 אין דער גרויסער צייט :
 אפען זיינען אלע פענסטער
 און ער שמעהט ביי'ן זייט.

זייט ניט ביזן פאר בלאסע ליעדער
אין דער רויטער צייט...
צוגעשלאסען אלע טויערן
און די היקף איז ווייט..

ווען די בלעטער פאלען...

ווען די בלעטער פאלען
פון די צווייגען אפ,
שאקעלט פילאזאפיש
דאן דער בוים זיין קאפ...

ס'איז א בוים אן אלטער
און איז אזוי קלוג,
און געזעהן איז לעבען
האט ער שוין גענוג.

ס'איז א בוים אן אלטער
און ער שטעהט שוין קרום,
גלויבט אין עולם הבא,
ווי דער שטיינער — פרום.

ס'איז א בוים אן אלטער
און ער ווייס, אז ער
וועט אמאל אויך פאלען —
פיהלט ער טריעב און שווער.

דאך אז בלעטער פאלען
 ארט עם איהם ניט פיעל:
 אלע יאהר דער זעלבער
 טרויעריגער שפיעל.

ס'ליגט א זין פארבארגען
 אין דעריין מסתם,
 ניט די בלעטער — טראכט ער —
 ס'איז דערהויפט דער שטאם!

און ער גיט א שאקעל
 מיט זיין אלטען קאפ
 און די יונגע בלעטער
 שימען זיך אראפ...

אין מיטען נאכט

(פאנטאזיע)

אין מיטען נאכט, אין מיטען נאכט
 א שטימע רופט פון ערגעץ וואו:
 אין מיטען נאכט ערוואכט, ערוואכט!
 דאס גיט די מוטערס ניט קיין רוה!

זיי שטעהען אויף, זיי וואכען אויף
 און קוקען אים זיך היז און הער:
 זיי הערען אליץ דעם ווייטען רוה
 און קיינע קען ניט רוהען מעהר.

זיי שלאפען ניט, זיי שלאפען ניט,
 די מוטערס אלע אויף דער וועלט:
 זיי געהן מיט, זיי ציהען מיט
 אהין, אהין צום רויטען פעלד...

אויף דער וועלט...

אויף דער נאנצער וועלט טראגט זיין גייסט זיך אום,
 רוהיג, והיג, פריינד, גאט איז אומעטום...
 גלויבסטו ניט דעריין? ס'איז א לעערער ווארט?
 אויב אזוי, איז שרעק דא אזוי ווי דארט...

כ'זר א ווארט פאר דיר און געפינ איהם ניט...
 דו פארשווינדסט פון מיר... כ'הער די לעצטע טריט.
 כ'הער די לעצט עטריט און ארום איז שטום,
 כ'הער אן עכא בלויז: גאט איז אומעטום!

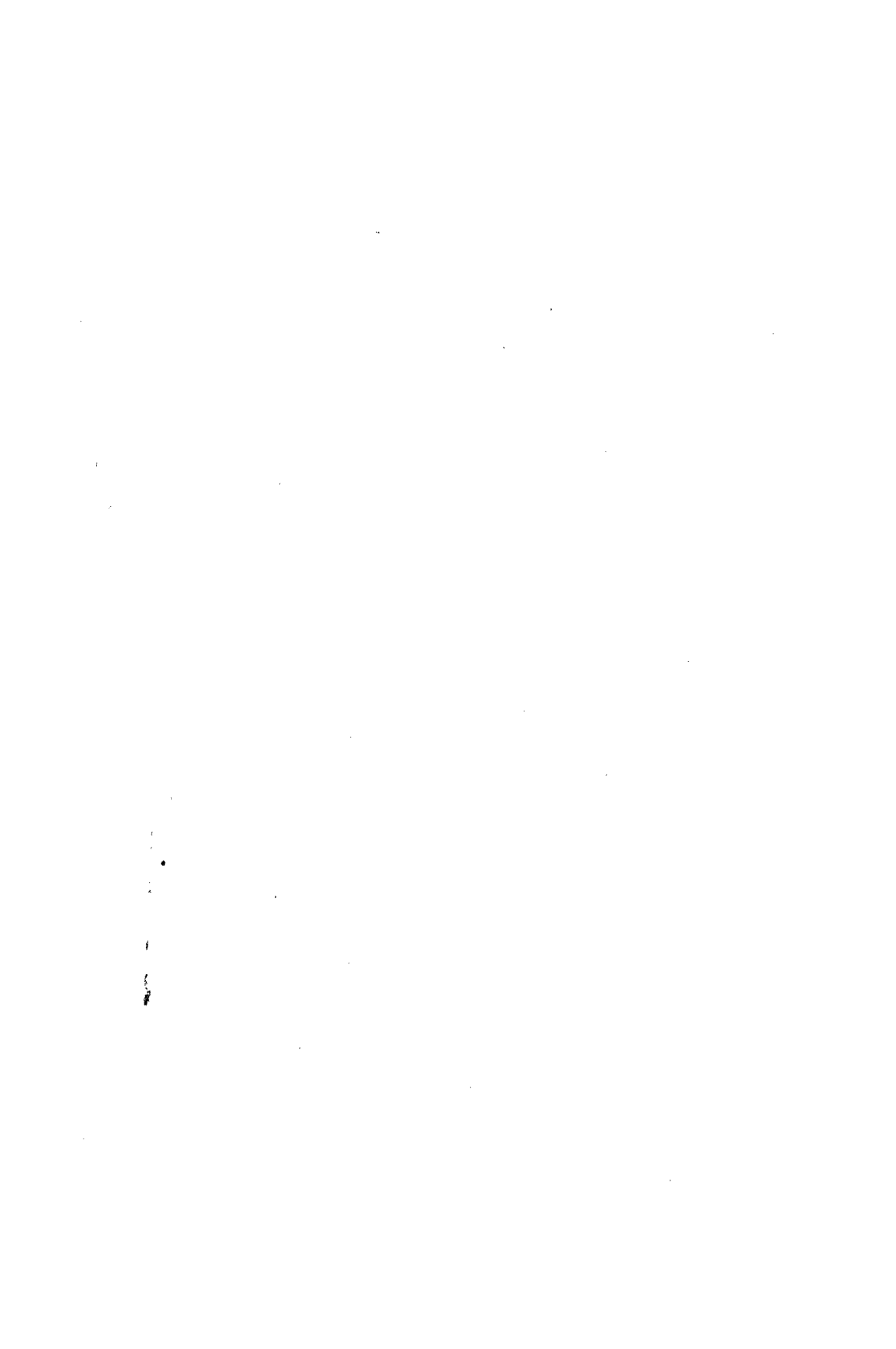
איך שפיעל אייך ניט...

איך שפיעל אייך ניט דעם „גרויסען מאד“
ווי די באקאנטע שפיעלער,
איך בין אליין דאס פובליקום —
און אפטמאל גאר נאך שטילער...

קיין „נביא“ האב איך ניט געשפיעלט,
די צוקונפט ניט פארקינדיגט
און מוסר קיינמאל אייך געזאגט —
איך האב אליין געזינדיגט. —

איך האב קיין לאַנד פארשפראכען אייך,
וואו האניג מילך זאל פליסען :
און וואו עס קען אייך בעסער זיין,
ווי איהר קען איך ניט וויסען.

און ווען די וועלט פארנאסען איז
מיט בלוט און רויטע פלאמען,
בין איך פארווירט, אזוי ווי איהר
און ווארט מיט אייך צוזאמען...

II

חרוב'ע היימען

הילף!

די אַרימע גאַס אין דער היים —
 קיין אונגליק האָט איהר ניט געמיטען!
 דער שונא האָט צווייגען און בוים
 און וואַרצלען געריסען, געשניטען...

די הייזער זיי קוקען מיט גרויל,
 די פענסטער זיי גלאַצען אַהן שויבען,
 דעם דאָד האָט צוריסען אַ קויל,
 פאַרבלוטיגט, פאַריאַגט זיינע טויבען...

די קינדער, וואָס האַבען באַגליקט,
 געוועקט אין איהר גלויבען און האַפען —
 דער הונגער האָט אלע פאַרוויגט —
 די קינדער די קליינע — זיי שלאַפען...

די פרייד פון דער גאַס אין פאַרשטערט,
 קיין שפּילען פון קינדער — ניטאָ מעהר!
 אין לופט, ווער עס הערט נאָך, דער הערט
 פון עלענדע מוטערס אַ יאַמער...

ווי אזוי ער זעהט אויס...

איד האב אין דער איינזאמער נאכט
פון ברודער פון ווייטען געטראכט...
פון ברודער, פון וועלכען שוין לאנג
עס ווערט ניט דערטראגען קיין קלאנג...

ווי געהט עס, ווי געהט עס איהם דארט
אין יענעם פאראונגליקטען ארט,
וואו ער איז, א פרייער, פארשפארט
און ווארט אויף דערלייזונג און ווארט?

ווי זעהט איצט דער ברודער דארט אויס...
מיין בענקשאפט און נייגער ווערט גרויס...
כ'מוז האבען פון איהם א געריס,
זיין איצטיגער אויסזעהן ווי איז?

פון די פיס אויסגעטאן מיינע שיד,
מיט שמאטעס פארבונדען זיי גיד...
צופליקט אויך מיין ראק און מיין העמד —
אזוי געהט ער אום אין דער פרעמד.

מיט קרייך אויסגעשמירט מיין געזיכט —
אזוי געהט ער אויס, ווי א ליכט.
און ריכטיגער זעהן נאך זיין בילד:
מיין פינגער געקייט האב איד ווילד.

און טיפער צו זעהן זיין געשטאלט —
 די פענסטער — געעפענט זיי באלד,
 איד האב גלייך געציטערט פאר קעלט —
 אזוי פריהרט ער דארט אין דער וועלט...

און אז איד האב אלץ עס געטאן —
 מיין הארץ האט א ציטער געטאן..
 עס האט מיד געשטיקט א געווייזן —
 אזוי וויינט ער דארטען אליין.

דאס קליינע קינד

מאלט זיך פאר די אויגען
 מיר א בילד אצינד:
 זיצט אין שטוב די מאמע,
 געבען איהר דאס קינד.

אווענט איז אין שטיבעל,
 קוים דאס לעמפעל ברענט,
 פונקט ווי זיי, די שאטענס,
 שוויגען אויף די ווענט...

וואס דאס קינד מעהר הונגערט
 מעהרער ווערט עס קלוג...
 שטעלט שוין ניט קיין פראגען,
 זויס שוין אלץ גענוג...

ווען וועט ווערען בעסער? ...
 אזוי לאנג געווארט...
 ניו, ער וועט ניט פרעגען —
 מ'האט איהם אפגענארט...

פלוצלונג פיהלט ער, עפעס
 אויף די בעקלעד רינט :
 צו דער שטיקער מאמען
 קוקט ארויף דאס קינד.

ניו, ניט אלץ איז ליגען,
 ווי ער האט געמיינט —
 אלץ איז לויטער אמת
 ווען די מאמע וויינט...

אויף פוילענס טייך וויקסעל...

אויף פוילענס טייך וויקסעל... מיר זיינען געזעסען
 ביים זאמדיגען ברעג :
 מיט ליפען פארשמאכטע, אהן טרינקען אהן עסען —
 גערוהט פונ'ם ווען

עס זיינען געקומען אנטקעגען די פוילען
 און האבען געלאכט :
 מה יפית צו זינגען אונז שפאטיש באפוילען
 און חוזק געמאכט.

פון קעלט האבען אונזערע זויגלינגס נעציטערט
 און האבען געוויינט...
 נאר מיר זיינען שווייגענד געזעסען פארביטערט,
 די הערצער פארשטיינט.

מיר האבען אין הארץ בלויז א שבועה געגעבען,
 געהויבען די האנט.
 צו פאדערן חשבון פאר איטליכען לעבען
 פון בלוטיגען לאנד...

די קערה

אלע ערב יום־כפורים,
 איידער ס'פלעגט די זון פארנעהן,
 פלעגט אין פארהויז פון בית־מדרש
 אויסגעשטעלטע מישען שטעהן.

און די מישען פול מיט קערות,
 אויסגעשטעלטע אין דער רייה;
 זיין נדבה ווארפט דארט יעדער
 ווער עס געהט דעם טיש פארביי.

„פאר די אידען אין „מאראקא“
 און „פאר ברידער אין דער ווייט“,
 און „פאר שיד פאר אר'מע קינדער“
 און „פאר האלץ פאר ארמע לייט“.

און „פאר קראנקע קינפעטארינס“
 און „פאר אידען יורדים סתם“ :
 „פאר עגונות, וועמעס מענער
 „לעבען ערגעץ איבער'ן ים...“

יעדער צעטעל אין דער קערה
 איז אן אומגליק און געשריי :
 יעדער אויפשריפט אין דער קערה
 פלעגט דערמאנען וועגען זיי.

ביז די קערות פלעגען ענדליך
 ווערען אנגעפילט מיט געלט,
 אידען זיינען ווידער אידען
 און די וועלט איז ווידער וועלט...

* * *

ווער זיצט היינט דארט ביי די טישען
 מיט די קערות אלערליי ?
 קענען דען מיליאנען קערות
 לינדערן פון פאלק דעם וועה ?

אך, פון אלע פיעלע קערות
 איז געווארען איינע בלויז
 מיט א לאנגען — רויטען צעטעל —
 בלוטיג יעדער אות זעהט אויס.

און די קערה איז א גרויסע,
 ווי דער חורבן פון דער וועלט :
 און א הונגעריגער זקן
 זיצט ביי איהר און שעלט און שעלט...

נייע וואנדערעד

ציהט א שטילע מחנה,
צווישען בויער, צווייגען.
צווישען פעלדער וויסטע...
שרעק און שטיל, און שווייגען..

איז די צייטען אלטע
איז אזוי געוועזען.
איז די אלטע ביכער
האבען מיר געלעזען :

ביי די בבל'ס טייכען
זיינען זיי געגאנגען,
פירלען אויף די פאלמען
דארטען אויפגעהאנגען.

ניין... ניטא קיין פירלען!
דאס איז מעהר נאך שרעקליך —
אויף די פרעמדע בויער
גענגען זיי בלויז פעקלעד...

צו מיין פאלק

מיין ארעם פאלק ישראל! איד קאן דיר גארנישט זאגען
איצט, אין דער ערנסטער פון דער מענשהייט'ס צייט:
איד קאן ניט קוקען, ווי ישעיה, אזוי ווייט
און כ'קאז, ווי ירמיה, אזוי ניט קלאגען.

און ווי יחזקאל זעהן וויזאגען אין מיר שווער,
פון שרפים און אופנים הער איד קיין געווימעל:
מיר דאכט זיד, אז ס'איז קיינער דא אין הימעל,
מיר דאכט זיד, אז דער הימעל איז גאר לעער.

ניט מיין, מיין ארעם פאלק, אז איד בין אזוי קליין,
און ס'קאן מיין גייסט, ווי זייערער ניט שוועבען, —
ווען זיי אפילו וואלמען איצטער לעבען,
דאז וואלמען זיי, ווי איד, דא גארנישט ניט פארשטעחן.

מען קאן נביאות זאגען אויף א לאנד,
וואס האט א צווייטעם לאנד אין קריעג דערשלאגען:
דאך קליינע קינדער אויף די שפיזען טראגען —
דערויף איז אויך א נביא ריידען ניט אין שטאנד...

און ער אפילו, נאט אין הימעל, ער אליין,
ווען ער וואלט אויף אז אמת דארט געוועזען,
און בלוין פון פייער וואלט געווען זיין וועזען —
פאר שרעק וואלט ער פארלעשען זיד און ווערען שטיין...

דאס ווארט

דאס ווארט האט קיין מאכט —
און וואס דו וועסט זאגען,
וועט קומען צוריק
פארשעמט און דערשלאגען.

פארשעהם ניט דיין ווארט
וואס קומט פון דיין הארצען —
פארזינק איהם, דערטרינק
אין אפגרונט אין שווארצען...

איד שעהם מיך

איד שעהם מיך ארויסגעהן אין גאס —
און געה איד, באהאלט איד מיין פנים,
מען זאל ניט דערקענען מיין האס,
מיין האס צו דער וועלט מיט די שונאים.

און פרוואו איד דערהויבען מיין בליק,
כ'וויל גאט, ווי אמאל, עפעס פרעגען —
מיין בליק קומט דערשראקען צוריק,
א לידינקייט שוועבט מיר אנטקעגען.

ניט זאגט...

ניט זאגט : זיין ליעד איז גוט —
 זיין ליעד איז בלוט!
 ניט זוכט קיין וואג, קיין מאס
 איז זיין געזאנג :
 מען זינגט ביי טויטע אהן א מאס
 און אהן א קלאנג.
 און ווער ס'טרינקט גיפט
 דער קוקט ניט אויפ'ן שעהנעם כוס.
 און זאגט ניט אויך, אז ער איז גרויס...
 באוואנדערט איהם : ווי האלט ער אויס...

דער געלעכטער

טרערען מענען מעהר ניט ריהרען —
 אלע טויערען פארמאכט :
 איינער האט עס דאך פארשטאנען
 און דער איינער האט געלאכט !

ס'האט געטראפּען, ווי א נבואה,
 איז דער לאנגער, פינסט'דער נאכט :
 ווען מען האט צום טויט געפיהרט זיי
 האט זיך איינער הויך צולאכט..

זיין געלעכטער, ווען די מערדער
האבען איהם צום וואנט געשמעלט,
האט פארקלונגען אלע לענדער,
זיך צוטראגען אויף דער וועלט.

אלעס איז שוין גוט באווארענט
און דער השבון איז געעקט,
דאך דאס לאכען פון דעם קרבן
ווי א דונער פאלט און שרעקט...

ניט געוויינט האט אונזער קרבן —
מיר פארשרייבען עס אין בוך...
זיין געלעכטער וועט זיך טראגען
ווי א ווארנונג, ווי א פלוד...

ס'איז פארשפאט אויף ווייטע דורות
אייער ליעבע, אייער מאכט...
וועה דעם זיענער ווען זיין קרבן
קוקט איז פנים איהם און לאכט!...

היינט

היינט איז א נשיא געפאלען
נעבען דעם הייליגען לאנד :
האנט האט א ציטער געגעבען
יענע פארבליבענע וואנט.

האף איד און וויין איד צוזאמען,
 איז מיר דא שלעכט און דא גוט :
 ווידער מיין פאלק ווערט געבוירען,
 טרינקט זיך א וועלט אין איהר בלוט.

אייביג, מיר דאכט, וועל איד טרויער'ן
 אויף אלע ברידערס פארגעהן :
 דאך ביי די הייליגע טויערן
 וועקט עס און קלינגט אזוי שעהן.

עפעס קומט פאר... עס באגענגען זיך
 דורות מיט דורות אין גאנג.
 פלאמען און נעבלען און דינערן —
 און אין דער הויך א געזאנג.

היינט איז א נשיא געפאלען
 און מיט איהם טויזענדער פיעל — — —
 בעט איד און וויין איד צוזאמען,
 קען נישט מיין הארץ נוצרען שטיגל...

דער פרעמדער

איד געדענקט אין דער היים.
 איז געקומען א איד
 און געקוקט האט ער ווייט
 און האט אויסגעזעהן מיר.

און מיין טאטע האט דאָן —
 איד געדענק עס ווי היינט —
 פאר גרויס נחת און גליק
 אזוי ליכטיג געשיינט.

און דער איד איז געווען
 אזוי ארים און קליין :
 איד האב דעמאלט דעם סוד
 ניט געקענט גוט פארשטעהן.

כ'ווייס מיין טאטע איז רייד,
 האט אן אייגענע הויז,
 און ער פאהרט פון דער שטאָדט
 אזוי זעלטען ארויס.

און דער ארימער איד
 איז געקומען פון ווייט,
 דאָר דער טאטע ער זעצט
 איהם אוועק ביי זיין זייט.

טא וואס האט ער אזוינס
 איז דעם אורח דערזעהן ?

אד. פון ארץ ישראל
 איז דער פרעמדער געוועזן...

דאס שווייגען

דאס איז דאס ליעד פון שווייגען
פאר לאנגע שווערע יאהר :
עס דרינגט און זינגט נאך העכער
פאר אלע ליעדער גאר.

איד האב דאס ליעד פון שווייגען
איז בכל נאך געהערט :
עס האט אין הארץ צוגליהט זיך
און האט מיין רוה געשטערט.

איד בין דערנאך געגאנגען
אין לענדער פינסטער שווארץ.
איד האב דאס ליעד פון שווייגען
באהאלטען אין מיין הארץ.

איד האלט עם און איד היט עם
בין וואו עם קומט די צייט.
און ווען איד וועל עם זינגען
וועט זיין די וועלט באפרייט.

דאס שווארצע בוך

כ'לען א בוך א נייעם
 און עם שרעקט דאס הארץ,
 ערשט פון דרוק ערשיענען.
 און דאס בוך איז שווארץ.

שווארץ זיינען די טאוולען,
 שווארץ איז אויך דער שריפט,
 נאר פון שווארצע ווערטער
 רויטעס בלוט — עם טריפט.

איד באטראכט דעם שער-בלאט,
 איד באטראכט דאס יאָהר:
 לען איד עם אין חלום —
 אדער אויפ'ן וואָהר?

איז דאס די היסטאריע
 פון דער בארבערין
 איז דעם מיטעלאַלטער? —
 ניין, דאס בוך איז ניין.

(אד, דער מיטעלאַלטער
 ליכטיג האט געשיינט
 אין פארגלייך מיט היינט!)
 אין פארגלייך מיט נעכטען.

ניין, ס'איז ניט געשיכטע,
דאס ערפאהרסטו באַלד,
דען די זקנים הענגען
א י צ ט ע ר נאָך אין וואַלד.

ניין, ס'איז ניט געשיכטע
פון די אלטע טעג:
ס'זוכען א י צ ט די קינדער
מוטערס אויפ'ן וועג.

און אויף קעפ פון ברידער
נ א ד דער חלף בליצט:
און געוויין פון שוועסטער
הערען זיך נאָך א י צ ט...

ס'הערט זיך נאָך דער יאָמער
אויסגעמישט מיט פֿלוד:
ניין, פון ה י י נ ט געשריבען
איד דאָס ש ו ו א ר צ ע ב ו ד.

האָב איד איהם באהאלטען
אין מיין ביבליאָטעק.
האָבען אלע ביכער
זיך צורוקט פאר שרעק...

און אפילו יענער
פון די „גזירת-ח“.
האָט מיט איהם געשעמט זיך
שטעהן דארט אין איין פּאַד...

אין דער פרייה

איד האב מיר א צייטונג
געקויפט אין דער פרייה:
געוואלט, דאך געצימערט
צו עפענען זי.

דער טאג איז א שעהנער,
די זון איז צו גאסט:
אז אנוואג א גוטער
וואלט היינט זיך געפאסט.

עס ווילט זיך ניט גלויבען
ביי זון און ביי שיין
נאך זאלען די מענשען
פארפינסטערט דארט זיין.

דאך שרעק איד מיך אלץ נאך
צו עפענען זי —
עס איז מיר א שאדען
די זון איז דער פרייה...

די פענסטער

איהר פענסטער מיינע, ליעבע,
פון אונזער אלטען הויז.
ווי וואלט איד וועלען וויסען
ווי זעהט איהר איצטער אויס.

איהר האט אויף אונזער וועלטעל
געקוקט, ווי פון דער הויך,
אויף געהער און אויף פאהרער,
אויף קליינע קינדער אויך.

און אלע גוטע שכנים
(וועל איד זיי זעהן צוריק?)
פלעגט איהר, ווי פריינד, באוואכען
מיט אייער ליעבען בליק.

עס האט מיין יונגע שוועסטער,
ווען ס'האט איהר וואס געדריקט,
דורך איי'רע קליינע שויבען
אין גאס ארויסגעבליקט...

עס האט מיין גוטע מוטער
מיט ליידענדען געזיכט,
דורך אייך באטראכט דעם הימעל
צי דארף מען בענשען ליכט...

עס האט צו אייד מיין פאָטער
 געטאן זיך אפּט א וואַרף,
 ווען ס'האט געדאכט : א פויער
 פיהרט תבואה פינ'ם דאַרף...

איהר פענסטער מיינע, ליעבע
 פון אונזער אלטען הויז —
 צי זענט איהר גאַנץ געבליבען —
 ווער קוקט דורך אייך ארויס ? ...

ווינטען

עס זיינען אויך ווינטען פאראן אלערליי —
 די איינע — פון נאהענטען לאנד קומען זיי.
 זיי זענען ווי אייגענע — דאכט זיך, באַקאַנט
 און ברענגען דיר בשורות פון ערגיץ אַ לאַנד.

און ס'דאכט זיך, אז פריינד וועלען קומען צו דיר...
 די ווינטען, די גוטע... זיי קלאפען אין טיר
 זיי וועקען אין הארצען פון יוגענד די טעג
 און זאגען דיר אַז, אז דאס גליק איז אין וועג...

און עפענסטו פענסטער און טיר פאר זיי אויף,
 זיי לעשען דאס ליכט ניט, זיי בלאַזען עס אויף.
 זיי בלאַזען אויף פלאַמען אין פינסטערער נאַכט
 און האַבען דיר יונג און געזונט דיר געמאַכט...

עראינערונג

„יין, זיי וועלען מעהר ניט קומען
יענע שטילע טעג.
יענע הויפעלעך און בלומען
און דער שמאלער שטעג.

און די פוהרען מיט די זאנגען
פון דעם פעלד פארנאכט,
און די באנגליכע געזאנגען.
שטיל אזוי פארטראכט.

יענער ברוינעם מיט די קייטען,
זי דארט מיט דעם קרוג,
וואס איהר בליק פלעגט מיד באגלייטען
שעמעודיג און קלוג..

יענע שטימע פון דער מאמען :
נעה אין שטוב אריין! ...
אלע שעהנהייטען צוזאמען — — —
ניין, ס'זעט מעהר ניט זיין! ...

אין מיין גאס

איז מיין געסעל ווער עס שטילער
וואו איד וואויז אציג :
און א טרויעריגער, קיהלער
וועהט ארום דער ווינט.

און א בוימעלע געבויגען
שטעהט אין זיך פארטיעפט
און א רעגענדעל געצויגען
קליינע טראפען טריפט.

ס'איז די היים, די ארימע, ליבעץ
ניז, א פרעמדע לאנד,
דאך די קאלטע טעג, די טריבע
זיינען דיר באקאנט.

יאהרען לאנגע — ווייטע שטרעקען
האבען דיר צושיידט,
דאך דער זעלבער צער און שרעקען
נאגען שטילערהייט.

און א הינטעל לינגט ביים טויער,
אטהעמט קוים פאר קעלט :
אומעטום דער זעלבער טרויער,
אומעטום איין וועלט.

מיר דאכט...

מיר דאכט. איד בין א קליינער אינגעל,
איד האב ערשט אנגעהויבען לעבען:
די גאנצע וועלט איז בלויז דאס שטערטעל
און שעהנערס קען פאר איהם ניט געבען.

מיר דאכט. איד בין א קליינער אינגעל
און בין נאך ערגעץ ניט געפאהרען.
און וואס איד האב געזעהן אין לעבען
איז ווי דורך כשוף ניט געווארען.

עס איז געבליבען בלויז דאס שטערטעל.
א גאנצע וועלט מיט זיבען גאסען:
זיי ציהען זיך אין מיין זכרון
ווי זון-באשטראלמע, גאלדענע פאסען.

דער שול-הויף איז דער פלאץ דער שעהנסטער,
די שוהלען פיער — איד זעה זיי תמיד:
צוויי טויבען אויפ'ן ארוויקודש,
צוויי לייבען הויערן ביי'ן עמוד...

דאס טייכעל קלאר און רייזעלט פרעהליך
מען קען זיך אין זיין וואסער שפיגלען:
דער ווינט-מיהל איז דער גרעסטער וואונדער:
עס דרעהען זיך אליין די פליגלען.

דער ווייטסטער וועג — צום וואלד דעם גרינעם,
 אהין שוין מוז מען געהן צוזאמען,
 און הינטער'ן וואלד איז ענדע וועלט שוין
 און ס'הויבען אן זיך ווייטע ימ'ען...

ביים זיידענס הויז...

הינטער דעם הויז פון מיין זיידען
 האבען זיך וועגען געצויגען.
 קינדערשע גליקען און פריידען
 שוועבען מיר דורך פאר די אויגען.

פעלדער מיט ווייז און מיט קארען
 האבען געפינקעלט פון ווייטען.
 בוימער געפלאנצטע זייט יאהרען
 האבען געוואכט ביי די זייטען.

און נאר די פעלדער ארונטער
 איז זיך א הייזעל געשטאנען,
 איז מיר געוועזען א וואונדער,
 כ'האב ניט געוואוסט נאר פון וואנען.

שטיל איז דער דרויסען געלעגען
 פונקט ווי אין דרימעל אין זיסען,
 פאהרט דורך א פויער פון וועגען —
 פלעגט איהם דער זיידע באגריסען.

פלעגט ער איהם פרעגען: וואָס האָט איהר ?
 רופט ער אויס שטאַלץ זיינע סחורה:
 פרעגט ער דעם זיידען: וואָס באָט איהר ?
 ענטפערט דער זיידע אַהז מורא.

ציימען געווען זיינען שטיִלע,
 יעדער האָט גוט זיך פארטראַגען:
 יאנעק דער גולן אפילו
 האָט זיך דאָן קיינמאַל געשלאָגען.

מאַרפאַ, די שכנה, די גויה,
 אידיש געקענט האָט זי ריידען. —
 שטיִל און פאַרשעמט, מיט הכנעה,
 פלעגט זי אריין צו מיין זיידען.

איז עס אום שבת געפאלען,
 האָט מען איהר חלָה געגעבען:
 פלעגט זיך איהר פנים צושטראַלען,
 ווינשען אונז: לאַנג זאַלט איהר לעבען.

פלעג איד מיר שטעהן און באטראַכטען:
 מאַדנע! א גויה עסט חלָה...
 און עס פלעגט נאָכדעם מיר דאַכטען,
 מענשען דאָר זיינען מיר אלע...

איד געדע

איד געדענק אייד אלע
 פריינד, פארווארפ'נע ווייט:
 כאטש עם טיילט און קיהלט מיד
 אפ דער רוים און צייט.

כאטש איד בין אז אנד'רער
 אויפ'ן ערשטען בליק,
 לעב איד אלץ נאך שטענדיג
 מיט דעם שטילען גליק...

וואס געלעבט האט נעכטען
 איז געשטארבען היינט,
 אבער אייביג לעבען
 אלטע טעג און פריינט.

כאטש איד זיין מיט מענשען
 און פאררייד מיין לייד,
 הער איד דאך פון וויין
 בלוזן פון אייד די רייד.

כאטש איד וואנדעל שטענדיג
 צווישען רוים און דראנג —
 רוהט מיר דאך אין הארצען
 אייער ווייט געזאנג.

און וואָס מעהר דאָס לעבען
ווערט מיר ענג און שווער —
נעהענטער און בעסער
זעה איר אייד און הער...

די איבערגעבליבענע

זיינען פיעל צולאפען, פיעל האָט מען צומריבען,
פון דער גאַנצער קהילה, ניינצעהן בלוין געבליבען
אַבער מיט די ניינצעהן אידישע פאמיליען
איז דער רב געבליבען, זייער צער צו שטילען...

אלע הייזער חרוב נאָד די גרויסע שלאַכטען,
וואו דעם קאַפּ צו לעגען, הויבט מען אָן צו טראַכטען.
ניט מען זיך אָן עצה, שטעלט מען אויף געצעלטען,
זיך ביינאַכט צו שיצען פון די בייזע קעלטען.

אַבער קליינע קינדער געהען אום אַהן תורה,
דאָ באַפאַלט די עדה טיעפע אַנגסט און מורא.
געהען זיי און קלערען — ניט פון טרינקען, עסען —
אז עס זאלען קינדער גאָט'ס-וואָרט ניט פאַרגעסען.

הונגעריגע אידען הויבען אָן צו פרעגען:
וויפיעל איז געבליבען יעדערענ'ס פאַרמעגען? ...
לעגט מען זיך צוזאַמען אַ מלמד דינגען —
איז אַ וויסטער חורבה קינדער-קול'כלער קלינגען...

האט די אר'מע עדה אי א רב און רבי'ן —
 זיינען זיי שוין זיכער, אז זיי וועלען לעבען...
 אבער קומט אן אורח ווען צו זיי אין שטעדטעל,
 האט ער ניט קיין אפרוה, האט ער ניט קיין בעטעל.

אך, דער צער פון אורח — ס'איז דער ערה'ס וועהמאג,
 אן הכנסת אורחים איז אין שטעדטעל נויטיג:
 הויבען אן די הערצער ריהרען זיך און ריהרען —
 און די אר'מע ניינצעהן ווערען אלע גביר'ן.

לעגט מען זיך צוזאמען, ווערען גרויסע סומען:
 שטעהט א הויז פאר אורחים, יעדער איד מעג קומען!
 דאכט זיך, אז א בת'קול לאזט פון דארט זיך הערען:
 יעקב'ס וו א ו י נ ו ג ג קיינמאל וועט ניט תרוב ווערען...

אלע מאל

אלע מאל, אלע מאל
 איז מיין פענסטער דער ווינט —
 ער דערמאנט, ער דערצעהלט
 און ער שרעקט, ווי א זינד.
 זאגט, ווער איז און וואס וויל
 ער, דער ווינט?

נאך איז קינדהייט אמאל,
 ביי מיין פאטער אין הויז:
 נאך איז קינדהייט אמאל,
 ביי מיין מאמען אין שוים —
 פלעגט מיין שרעק פאר איהם זיין
 אזוי גרויס.

ער כאזיצט אזא קראפט
 און ער יאגט אזוי שעהן,
 קומט פון פעלדער ארויס,
 קומט אין שטאט אפט צו געהן,
 און איז שטענדיג פאריאגט
 און אליין.

און מיט מיר וואס וועט זיין? —
 האב איד דאן זיך פארקלערט.
 איד האב אפשר געפיהלט,
 עס וועט זיין מיר באשערט,
 איד זאל זיין ווי א ווינט
 אויף דער ערד...

פארנאכט אויפ'ן פעלד

פירלען, פירלען שפיעלען
 ערגעץ, ערגעץ-וואו...
 מעלאדיען קיהלען,
 גלעטען דרך מיט רוה.

ווייטע גלאקען קלינגען
 מיט א שטילען פיון,
 און די טענער דרינגען
 אין דיון הארץ אריין.

פירלען, גלאקען, ליעדער
 וועקען טיעפען וועה :
 רופען פריינד דרך וועדער ?
 זעגענען זיך זיי ?

רויטליד, א געבלומטער
 איז דעם הימעל'ס זוים :
 שטעהסטו א פארשטומטער
 און דו וואכסט אין טרוים.

גלאקען, גלאקען קלינגען
 הינטער גרינעם וועג :
 און אין הארצען זינגען,
 זינגען יונגע טעג...

אין טרויעריגע מעג

איז טרויעריגע מעג
מוז מען נאך שטומען ;
דאס וואס מען מעג —
טויג פאר'ן דומען.

שנייד מיין הארץ שנעל,
נעהם דארט ארויס
אלץ וואס איז העל,
אלץ וואס איז גרויס.

טראג עס דורך נאכט,
דורך חושך געדיכט :
זאג : כ'האב געבראכט
טרייסטונג און ליכט...

III

אין אלע צייטען

איינזאמע אבענדען

איינזאמע אבענדען! איינער אליין.
 קענסטו די סודות, די טיעפסטע דערנעהן;
 קענסטו די צייט, וואס געווען און וועט זיין
 ברענגען צו דיר אין דיין צימער אריין.
 גארנישט פארבארגען איז דעמאלט פאר דיר,
 און צו דער אייביגקייט אפען די טיר...

איינזאמע אבענדען! איינער אליין.
 ווערט דיר דאס הארץ אזוי לויטער און ריין.
 טראכסטו ווי קורץ איז דער טאג גאר געווען,
 לאכסטו פון אלץ, וואס דיין אויג האט געזעהן.
 הויבסט אן באטראכטען דאס לעבען פון זיי,
 טוט דיר דאס לויטערע הארץ אזוי וועה...

איינזאמע אבענדען! קוקסט נאר אין זיך
 שעפסטו דאס שענסטע ארויס פון דיין איד,
 צייגסטו עס קיינעם ניט... מאכט מען קיין שפאס,
 לאכט עס ניט אויס די פארארימטע גאס.
 קוקסטו פון פענסטער ארויס צו דער נאכט —
 האט דיר דער הימעל א יום-טוב געמאכט...

איינזאמע אבענדען! זייט מיר געלויבט,
גליקליכע שעה, ווען דער שלאף איז גערויבט.
גליקליכע שטונדען פון וואכען אליין —
הויבסטו דאס לעבען אן מיעפער פארשטעהן.
פאלען די מאסקעס און שליערס אוועק,
זעהסטו אלץ אפען און פיהלסט ניט קיין שרעק...

וועלט-טרויער.

איד בין נעגאנגען אין דעם שטילען פעלד, —
עס האט דער צער מיד ווייט געטריבען,
בין וואנען איד בין שמעהן געבליבען,
איד האב דערהערט דעם טרויער פון דער וועלט.

ס'איז שטיל געוועזען, דאך איד האב געהערט
ווי עמיצער איז שטיל ארומגעגאנגען
און פול געווארען איז די לופט מיט קלאנגען,
און שטיל געטרויערט האט די גאנצע ערד.

און אט איז נאכט געווארען, די לבנה הויד —
איד ווייס ניט ווי אזוי, פון וואנען,
איז אויפ'ן הימעל ציטערדיג געשטאנען
און האט געטרויערט, דאכט זיד, אויד.

און וואס די גאנצע וועלט האט דורכגעלעבט,
אין אלע איהרע צייטען דורכגעליטען, —
האט שטיל פארביי מיר דורכגעריטען,
און דורכגעקלונגען, דורכגעשוועבט...

פערלען מיינע

א. איהר פערלען מיינע,
וואו זיינט איהר פארבליבען?
זאגט, איהר פערלען מיינע,
ווער האט אייך געקליבען?

אין די ווייטסטע ערטער,
צווישען פעלד און קוואלען.
דארטען זייט איהר אלע
איינציגווייז צופאלען.

אין די טיעפסטע תהומ'ען,
צווישען גאט און שטן,
ליעגט איהר, פערל מיינע,
איינציגווייז צושאמען.

איד וועל לאזען געהן זיך
איבער לענדער, ים'ען,
זוכען מיינע פערלען
קלייבען אייך צוזאמען.

איצטער וועל איד וויסען
וועמען אייך צו שענקען.
אז זיי זאלען אייביג,
אייביג מיר געדענקען.

איינס

- און ווער ס'פארשטעהט ניט מיר —
פארשטעהט ניט זיך,
און פרעמד זיין אייג'נער צער —
דער איז א נאַר.

- דען, מענש, פארשטעה און הער —
ווייל איד און דו און ער,
מיר זיינען אלע איינס,
בלויז איינס, ניט מעהר! ...

אמאל איז

אמאל איז א מוזע געוועזען.
אמאל איז געווען א פארנאם,
א פערד איז געוועזען א פלינקער —
דער פליהענדער יונגער פעגאז.

אמאל איז געוועזען א לירע,
א פיעדעל, א הארפע דערצו:
עס האבען געלעבט יענע דיכטער
איז צייטען פון שענקייט און רוח.

זיי האבען געלעבט אפגעזונדערט,
געוויזען זיך קיינמאל דער גאס.
געגלויבט האבען דעמאלט די מענשען,
דער דיכטער באוואוינט דעם פארנאם.

היינט זיינען די גליקען די אלע
פארשוואונדען — די הארפע איז שטום:
די מוזע, אזוי ווי די שכינה,
זי וואנעלט אין גלות ארום.

און ווען איצט פארבענקט זיך א דיכטער
און רופט אן איהר נאמען אמאל,
די יונגען פון מארק און קאפען
צולאכען זיך הויד אויפ'ן קול...

וואך אויף!

וואך אויף, וואך אויף מיין הארץ
אין גראהע, טריעבע טעג;
איד האב דורך וואלקען שווארץ,
דערזעהן א העלען וועג.

די זון איז ערגעץ וואו,
און מענען טרייבען זי
די וואלקען אהן א רוה —
זי קומט דאך שפעט, צי פריה.

וואך אויף מיין הארץ, וואך אויף,
ניט שלאף אויף שטענדיג איין:
איד האב געקוקט ארויף
און האב געזעהן א שוין.

מיין בליק האט הויד געשוועבט
אריבער רויך נעדיכט,
און האב געזעהן — זי לעבט
און איז די זעלבע ליכט...

(נאך פ. סאלאגוב)

אלע די ווערטער ביי אייך
האבען מיר לאנג שוין דערעסען:
ציהט מיר צום וואלד און צום טייד —
וואלט איר דארט אלעס פארגעסען.

וואלט איר געזעסען דארט מעג,
הערען פון אינדען דאס שוימען,
ווי זיי דערצעהלען דעם ברעג
מעשיות פון ליעבע און טרוימען...

באפרייאונג

1.

א. ניין, איר בין ניט דער!
טא ווערזשע בין איר, ווער?
— אן אנדערער, א נייער,
א שטילער און א פרייער,
פון זיד אן אויסגעלייזטער,
און זיד אליין א טרויסטער.

א. ניין, איד בין ניט דע
 איד וויל שוין גארנישט מעהר
 נאר רוה און זיין אליין
 און זיך אליין פארשטעהן.

ניין, ס'איז ניט דאס, וואס מיר ווילען
 און דארפען ניט דאס, וואס מיר זוכען :
 מיר ליעבען גאר דעם, וואס מיר האסען,
 מיר בענשען גאר דעם, וואס מיר פלזכען.

ניין, ס'איז ניט דאס, וואס מיר זאגען,
 און איבעריג אלץ, וואס מיר טוען :
 ווי וואלט איד שוין וועלען פון שווינדעל
 פון פרעמדען און אייגענעם — רוהען !

א שעה נאר איז עכטקייט צו לעבען
 און הויד זייער ליגען פארשרייען !
 עס וואלט אויף מיר ברענגען אן אונגליק,
 עס וואלט אבער אויך מיר באפרייען...

ניט זאג...
...

ניט זאג, ניט דערצעהל
 דיין צער און דיין וועה:
 דיין פריינד — ניט פארשעם,
 דיין פיינד — ניט דערפרעה.

א פריינד, אויב דו האסט,
 איז הילפלאז אליין,
 א פיינד, ווען ער ווייס,
 וועט ווארפען א שטיין...

איך בין דער הערבסט

איך בין דער הערבסט
 און קלוג, ווי ער,
 געליעבט, געלאכט,
 און וואס נאך מעהר?

איך בין דער הערבסט,
 און יעדע בלום,
 אזוי ווי ער,
 באטראכט איך שטום.

איך בין דער הערבסט
און וויל, ווי ער,
אביסעל זון
און גארנישט מעהר.

בעטראגען

איך פיהל מיר בעטראגען
און ווייס ניט פון וועמען:
כ'ויל אימצען קלאגען
און ווייס ניט די נעמען.

איך האב מיט א פריינד זיך
אויף אייביג געזעגענט —
ווער האט עס געגריסט מיר?
איך האב איהם באגעגענט...

איך זוך נייע וועגען,
איך האב זיי געפונען:
מיר דאכט, אויך דא האבען
שוין טרערען גערוגען...

א, לייטער

א, לייטער זיד, הארץ מיינס, א לייטער זיד אויס!
 קיין אויסגאנג ניטא אויף דער ערד.
 דער צער פון דער וועלט איז אונערליך און גרויס —
 דיין אייגענער צער האט קיין ווערד!

וואס זוכסטו? צי קענסטו געפינען דען רוה,
 ווען ס'בלאנזשעט די מענשהייט אהן זין?
 און וועסטו געפינען דאס גליק ערגעץ וואו —
 דאס אונגליק וועט גרייכען אהין.

און ווען עס זאל ווערען די מענשהייט באפרייט
 פון נאר אל דאס ביז און דעם פיין,
 נאר איינער וועט זיין ערגעץ וואו, וואס ער ליידט —
 וועסט דו קענען גליקליך דען זיין?

שעהנע הערבסט-טעג

שעהנע הערבסט-טעג — איהר זענט ליעבער
 פאר דעם לאנגען זומער:
 אנגענעהם איז יעדער שטראהל אונז,
 מיט זיין שטילען קומער.

רוהיג קענען מיר ביי'ן פענסטער
לאנג מיט אנדאכט זיצען :
און דער הימעל וועט ניט שרעקען
מעהר מיט זיינע בליצען.

און דער בוים, וואס שמעהט אנטקעגען.
מיט פארטראכטער מינע,
פיהלט זיך גליקליך וואָס ער האט נאָד
צוויי־דריי בלעטער גרינע.

און דאָס פליגעלע דאָס לעצטע,
וואס איז נאָד געבליבען.
טרייבען מיר ניט מעהר — מיר הויבען
אָן עס ערשט צו ליעבען.

און דאָס רוישען פון די קינדער,
וואס עס דרינגט פון ווייטען,
זאָפען איין מיר אין די הערצער
אויף די שפעטסטע צייטען.

און געדאנקען טיעפע קלונע
ציהען זיך און וועבען
און איז האַרצען זינגט און קלינגט עס :
לעבען ! לעבען ! לעבען !...

דער פילאזאף

געלעבט און געוועזען איז א פילאזאף —
 ער האט זיך געגריבעלט, געגריבעלט אהן סוף.
 א חבר א פשוט'ען האט ער פארמעגט,
 האט יענער איהם צעהנדליגער פראגען געפרעגט.

„פאר וואס ווערט די וועלט דא געפיהרט אזוי שלעכט :
 א קעניג איז איינער, דער צווייטער א קנעכט ?“
 — דו שטעלסט מיר די פראגע צו איינפאך — צו פלאך :
 נעהם טיעפער, נעהם טיעפער די דאזיגע זאך...“

„און איז ניט קיין חרפה און איז ניט קיין שאנד :
 צו וואס וויל איין מלוכה אלץ מעהר און מעהר לאנד ?“
 — דו מיינסט דאך מלחמות... פארשטעהן ביזטו שוואך —
 נעהם טיעפער די פראגע, נעהם טיעפער די זאך...“

„און וואס איז פון לעבען דער תכלית און ציעל :
 מען האוועט, מען יאגט, מען באגעהרט און מען וויל...“
 — אד, דאס איז שוין, ברודער, א שווערער באגריף —
 נעהם טיעפער די פראגע... די זאך, איז צו טיף.

„און וואס איז די ליעבע... וואס ציהט עס אזוי
 די פרוי צו דעם מאן און דעם מאן צו דער פרוי...?“
 געענטפערט האט דער פילאזאף אויך אויף דעם :
 — נעהם טיעפער ! ווייל דאס איז א טיעפע פראבלעם !

אזוי זיינען יאהרען געשוואונדען אלץ מעהר,
 געפרעגט האט זיך יענער, געענטפערט האט דער...
 ביז וואָנען איינמאל אין א פינסטערער נאַכט
 האט דער פילאָזאָף זיינע אויגען פאַרמאַכט...

געגראָבען אַ גרוב האָבען קברות־לייט צוויי —
 דער חבר געשטאַנען אין האַרט נעבען זיי...
 און ס'האַט זיך געדאַכט איהם אזוי ווי ער הערט
 א שטים פון דעם טוידטען: גראַכט טיעפער די ערד...

א טריענק ליעד

טרינק, מיין אַרמער פריינד,
 זעה, דער וויין ער שפּיגעלט!
 שעדליך אדער ניט —
 זיך גענוג געקליגעלט.

זיך גענוג געהיט
 און געלעבט אין קומער:
 צוליעב שרעק פאר הערבסט
 אפגעוועלקט דיין זומער...

און דיין לעבען איז
 אזוי גרוי געווארען:
 זאל דער רויטער וויין
 פאַרבען דייע יאהרען.

זאל דער רויטער וויין
מיט דיין אומעט ענדען,
און דעם שרעק פון הארץ
ברענען און פארלענדען!

זינג

זינג, נשמה, זינג!
פרעהליך אדער באנג —
לעבען איז א ליעד,
לעבען איז געזאנג.

זינג, נשמה, זינג,
זינג אין לעבענס-גאנג,
בלומען אדער שטויב —
לעבען איז געזאנג.

זינג, נשמה, זינג!
פורץ דער וועג, צי לאנג —
ס'ענדיגט סיי ווי סיי
ווי א ווייט-געזאנג...

זינג, נשמה, זינג!
לעבען הייסט — געזאנג,
און דער טויט וועט זיין
בלויז דער ווידער-קלאנג...

אויף די פעלדער

רוה און שטילקייט אויף די פעלדער.
אונטען גרין און אויבען קלאהר.
זעלטען, זעלטען זינגט א פויגעל,
אפגעריסען זיך פון כאר.

וויל ניט מישען זיינע טרעלען
מיט אן אנדערענס געזאנג.
זינגט ער זיך אליין ביחידות
מיט א זילכער העלען קלאנג...

ביי די זייטען שטעהען בוימער
אויסגעפלאכטען ווי א קייט:
נאר איין בויס — ער שטעהט באזונדער,
האט פון זיי זיך אפגעשיידט.

קוקט מיט שטאלץ אויף זיינע ברידער:
ווי געבונדען, ווי געענגט!
אבער אז עס קומט דער אווענט,
ווערט ער טרויעריג און פארבענקט.

פארשפעטיגט...

פארשפעטיגט האט דער וויסער שניי
 איז אונזער לאנד צו קומען :
 עס וויל אויף אונזער שויב דער פראסט
 ניט אויסמאלען קיין בלומען.

איז הויז איז אומעטיג און טריב —
 די פענסטער — קאלט און טרוקען :
 דו קענסט דורך זיי ארויסזעהן אלץ,
 עס ווילט זיך דאך ניט קוקען.

איז גאס איז אומעטיג נאך מעהר
 איז גראהע טעג און קיהלע :
 דער הימעל לאנגווייליגט זיך הויך,
 די מענשען געהען שטילע.

איד בענק נאך פראסט און בענק נאך שניי,
 נאך וויסען שניי און ווייכען :
 צו הערען פון די טריט אַ קלאַנג,
 צו זעהן פון זיי אַ צייכען...

ווי גוט

ווי גוט עס איז צו געהן אין גאס
 מיט קליינע, לייכטע זארגען :
 און ווער עס קומט אנטקעגען דיר —
 דו זאגסט איהם : גוטער מארגען.

דו וואוינסט אין גאס א לאנגע צייט,
 האסט זיך געקריגט מיט קיינעם :
 און יעדערער — א גוי, א איד —
 זיי זיינען דיינע שכנים.

די הייזער זיינען ניט צו הויר,
 די קעפ — ניט צו פארריסען :
 און יעדער ענטפערט פריינדליך דיר
 אויף אלע דיינע גריסען.

די זון אליין, זי קומט צוגעהן,
 איז דאכט זיך אויך א שכנה :
 זי לויכט אראפ און קוקט אראפ
 מיט בליקען ליעבע, ריינע.

ניטא קיין האס אין אונזער גאס,
 די קינדער פריינדליך שפילען.
 א הונט אמאל ווערט ביזן אמאל
 און הויבט אן פלוצים בילען...

א געדאנק

ס'האט מיר א געדאנק וואונדערליך באהערשט :
 וואס וואלט דאס געווען, ווען עס טרעפט א נס —
 עס פארשווינדט די צייט — כ'בין געבוירען ערשט,
 וואס געווען בעפאר, טויט איד און פארנעס.

געה איד מיר ארויס ס'ערשטע מאל אין גאס,
 זעה איד געהט א מענש, פונקט אזוי ווי איד, —
 ווייס איד ניט פון פרעמד, ווייס איד ניט פון האס, —
 און אנטקעגען איהם לאז איד מיר אויף גיד.

זאג איד : ברודער דו, לאמיר געהן ביינאנד :
 זוער איד הונגעריג — זאג איד דאס איהם גלייך.
 ווייס איד ניט פון שטאלץ, ווייס איד ניט פון שאנד,
 פרעמד איז מיר דאס ווארט „ארים“ אדער „רייך“.

קוק איד אין דער הויך, זעה איד גאלדיג-בלוי,
 פרעג איד : וואס דאס איז, אזוי העל און ריין ?
 ענטפערט מיר דער מענש : ס'לויכט די זון אזוי.
 רופ איד אויס מיט פרייד : העי, ווי גרויס און שעהן !

ווייס איד ניט וואס גוטס, ווייס איד ניט וואס פרום,
 אלע זיינען שעהן, יעדער מיר געפעלט :
 וואו איד ווענד מיין בליק — שעהן איז אומעטום —
 גרים איד יעדערן און די גאנצע וועלט...

אין טונעל

געהען באהנען אונטער דר'ערד,
פול מיט שרעק אין מיין געמיט;
ווארפט עס מיר אהין, אהער
און דעם פיהרער זעה איך ניט.

וואו איך קעהר זיך מיט מיין בליק
בין איך צווישען ענגע ווענט;
פינסטערקייט אין יעדער זייט,
וואו ניט וואו א לעמפעל ברענט.

ווען אן אומגליק טרעפט זיך דא —
ווער באשירעמט און באהיט?
ווי זשע וועל איך דאן ארויס?
און דעם פיהרער זעה איך ניט...

פאהרען פאהר איך צו א ציעל:
ערגעץ דארף איך גליקליך זיין —
געהען באהנען אונטער דר'ערד
און מיין הארץ — פול שרעק און פיון.

וועל איך אויף דער ליכט ארויס,
לאזען זיך מיט פעסטע טריט?
געהען באהנען אונטער דר'ערד
און דעם פיהרער זעה איך ניט.

אָווענט אויפ'ן לאַנד

1.

איז דער שטארט ביזטו א קלוגער,
 מיט א גרויס פארשטאַנד;
 אבער ווי דער אַקעז ווערסטו
 אָווענט, אויפ'ן לאַנד...

ווי דער וועג איז שמאַל און פינסטער! —
 ווייסט ניט ווי ארויס;
 צינדסטו אָ אַ לעמפעל — לעשט עס
 גלייך א ווינטעל אויס.

הודזשען בוימער פון דער ווייטעז
 און עס בילעז הינט,
 ווערסטו ווי א חדר-אינגעל,
 שרעקסט זיך ווי א קינד.

הערסט א פליגעלע עס זושעמ
 און עס פליהט אוועק,
 טראכסטו: אט דאָס קליינע פליגעל
 ווייס ניט וואס איז שרעק!

ווערט דיר טרויריג אויפ'ן הארצען.
 באנג אזוי און שווער.
 אזו פון אלע דיינע לעהרען
 ווערט אין קאפ דיר לעער.

2.

ווייטע, ווייטע הייזעלעך
 שמעהען אויפ'ן פעלד...
 יעדעס הויז א פייערעל,
 יעדע ליכט — א וועלט.

ווייטע, שטילע פייערלעך
 ווינקען פריינדליך צו...
 ווייטע וועלטען — גליקליכע —
 ניט אזוי ווי דו...

אויף א בארג מיין הייזעל שמעהט.
 לויכט עם פון דער הויך:
 מיינען דארטען אלע זיי;
 איד בין גליקליך אויך.

לאזען יענע זיך צו מיר,
 לאז איד מיר צו זיי:
 און ווען מיר באגעגענען זיך
 טוט אונז אלע וועת...

א מיעדער טאג

א מידער, מאַטער טאג
 איז פענסטער קוקט אריין :
 איד קוק איהם אָן און טראַכט :
 ווי אַלט דער טאג מוז זיין !

איד מאַך די אויגען צו,
 און טראַג זיך און איד יאָג
 אין יענעם ווייטען לאַנד,
 וואו יונג איז יעדער טאג.

און כאַטש איד ווייס, דאַרט זיין
 בין קיינמאָל ניט אין שטאַנד,
 דאָך וואַרימט מיר שוין דאָ
 דער טאג פון יענעם לאַנד.

איד זעה די הימלען בלוי,
 און פיהל דעם ליעבען שיין :
 כ'דריק פעסט די אויגען צו,
 אום לענגער דאַרט צו זיין...

א געשריי

אפטמאל הערסטו א געשריי
גאר אין מיטען נאכט:
וועקסט זיך אויף און קוקסט זיך אום —
ס'האט דיר בלוז געדאכט.

לענסט בארוהיגט זיך צוריק —
שלאפען דאך איז שווער:
ס'האט געשריען אימיצער,
גאר דו ווייסט ניט ווער...

צו גאסט

ווען איד לעב צו לאנג ביי'ן היינט,
קריג איד גאר דאס לעבען פיינט.
אומעטיג אזוי און טריעב —
און דאס לעבען איז ניט ליעב.

אימער איז דער היינט צולאסט,
וויילט זיך פארהרען גאר צו גאסט:
צו דעם נעכטען אויף א צייט,
צו די גוטע, אלטע לייט.

טראג איד זיך אריבער שנעל...
 אט איז שוין דעם נעכטענס שוועל;
 איד פארווייל דארט איין מינוט
 ווערט מיר טרויעריג, ניט גוט...

ס'איז קיין פרייד ביי איהם ניטא...
 נו, עס איז א מארגען דא
 ערנעץ ווייט, און ערנעץ וואו —
 קום איד אויך צום מארגען צו...

..מארגען, מארגען, לאז אריין,
 כ'וויל אביסעל גליקליך זיין!
 עפען אויף דיין שווערע מיר —
 כ'וויל אביסעל זיין ביי דיר"...

ציהט א שלאס זיך ווייט אוועק,
 און עס פאלט אויף מיר א שרעם:
 ווער קען וויסען ווער דארט וואוינט,
 ווער קען וויסען, צי עס לוינהט!...

בין איד מוחל מארגענס גליק,
 און איד לויף צום היינט צוריק...
 ווער איד פרעהליך, ווער איד קלוג —
 ווערט דער היינט מיר גוט גענוג...

צווישען פרעמדע

דו זיצסט צווישען פרעמדע לייטען.
 דו זיצסט מיט זיי טאג אויס, טאג איין:
 זיי זאלען אלע פריינד דיר זיין,
 דאך פיהלסטו זיך אזוי פון ווייטען.

מען רעדט א סך. סיי וואהר, סיי ליגען:
 פון פרעמדען אונגליק, פרעמדען גליק,
 פון גרויסע פעלקערס פאליטיק —
 דיין אייגען לעבען ווערט פארשוויגען.

דו וואלסט אמאל געוואלט דערצעהלען
 פון דינע אלטע-יונגע טעג.
 און פון דיין שיף אין ווייטען וועג —
 דאס בלייבט ביי דיר אין הארץ פארהיילען.

אזוי געהט יעדער טאג אריבער,
 דער גאנצער טאג, די האלבע נאכט...
 דו געהסט אהיים פארקלערט, פארטראכט —
 דו טראכסט דאס אפגעלעכטע איבער...

און קומענדיג אין גאסען שטילע
 פארשעהמסטו זיך פאר זיך אליין
 און וואלסט זיך לאזען ערגעץ געהן,
 און קניהען ערגעץ פאר א שטיין,
 און אויסניסען פאר איהם דיין תפלה...

איך הער אין גאס...

איד הער אין גאס א דרוישען,
 דאס איז דער רויש פון לעבען :
 דאס לעבען איז אין דרויסען,
 מייז צימער איז דערנעבען...

עס שפילען הויך די קינדער
 און פוהרען פאהרען, פאהרען...
 עס דרעהען זיך געשווינדער
 פאר מיר די יונגע יאהרען.

איד הער אין גאס א טומעל
 דורך האלבע אפענע פענסטער :
 איד זעה ארויס דעם הימעל —
 עס איז דער מאג דער שעהנסטער !

עס איז דער סוף פון זומער...
 די קינדער שפילען דרויסען :
 איד ליג אין האלבען שלומער
 און בין שוין נאר נישט אויסען.

איד זעה די זון געהט אונטער
 און דרויסען ווערט שוין קיהלער :
 די קינדער שפילען מונטער,
 די פוהרען פאהרען שטילער...

דער שטיין-קריצער

אין רושיגער גאס,
וואו ס'ליארעמט און שרייט —
א שטיין-קריצער שטעהט
און ארבייט ביי'ן זייט.

ער ארבייט ביי'ן שטיין
מיט פלייס און מיט אײל,
און האקט אין איהם אויס
א צייל נאך א צייל.

עס געהען פארביי
פארבייגעהער פיעל,
אין קיינער פארשטעהט
פון לעבען דעם ציעל...

נאך זעהט ווער דעם מאן,
וואס ארבייט ביי'ן שטיין,
באטראכט ער זיך דאן —
נעהמט לאנגזאמער געהן ..

די זינד

עפעס דריקט אויף מיר א זינד,
כ'ווייס ניט ווער איז זי באגאנגען :
איד אליין, דאס שוואכע קינד,
אדער דורות — לאנג פארגאנגען ?

אדער גאר דער האר אליין,
וואס האט אלע אונז באשאפען,
האט געטאן די זינד באגעהן
אום דערנאך אונז צו פארשקלאפען ?

אדער יענער טיוועל דארט,
אין די חושד'דיגע גרונדען,
איז געוועזען אויף מיין ארט,
און איז לאכענדיג פארשוואונדען ?

עפעס דריקט מיר אזוי שווער
און איד פיהל מיר, ווי געפאנגען :
ס'איז א זינד באגאנגען ווער,
כ'ווייס ניט ווער איז זי באגאנגען...

איבער

איבער יעדענס מענשענ'ס מול
 הענגט א וואלקען שווער :
 נאָר דער מענש — ער קען ניט קוקען :
 ס'איז א זון מיינט ער.
 לעבט ער גליקליך און צופרידען,
 מיינט : עס לויכט די זון :
 ביז עס ברעכט ארויס דער שטורעם —
 קען ער גאָר ניט טון...

איבער יעדענס מענשענס מול
 הענגט א גרויסע ליכט :
 נאָר דער מענש — ער קען ניט קוקען :
 קנייטשט ער ראם געזיכט.
 ציטערט ער אלץ פאר א שטורעם,
 היט זיין גליק, א קליינס...
 און דערזעהט ער ענדליך : ליכטיג ! —
 איז איהם שוין אלץ איינס...

דער ענטפער

עס איז א באקאנטער געשטארבען —
 איד בין איהם באגלייטען געגאנגען —
 עס האבען אין הארץ זיך געלאשען
 ביי מיר דעמאלט אלע פארלאנגען.

איד האב געוואלט אימיצען טרייסטען
 און האב ניט געהאט וואס צו זאגען;
 די הענט אויפ'ן הארצען פארלעגטע,
 געגאנגען בין איד נאך דעם וואגען.

און וועמען מיר האבען באגעגענט —
 זיי האבען געקוקט ווי דערשראקען;
 די טריט זיינען שטילער געווארען.
 ווי יעדער וואלט אומגעהן אין זאקען.

צוריקוועגס האט ווער מיר געטראפן.
 און האט מיר געפרעגט: נו, וואס הערט זיך?
 איד האב ניט געוואוסט וואס צו ענטפערן —
 בלויז „גאר-נישט“ — און האב שטיל פארקלערט זיך...

פאר טאג

עס איז שוין באלד פאר טאג געווען —
 איד בין זיך שטיל אהיים געגאנגען.
 א גוטסקייט האט מיין הארץ געפאנגען
 און האב די גאנצע וועלט געזעהן.

איד האב באמערקט — ס'ווערט פינסטערער :
 פון וואס זאל פינסטערער עס ווערען ?
 אהא ! מען לעשט אויס די לאמטערען —
 ווער לעשט זיי אויס ? משיקאווע — ווער ?

עס איז א מענשעלע א קליינע :
 האט עפעס איז דער האנט געהאלטען
 און מיט א בייזען בלאז און קאלטען
 געלאשען האט ער איינס נאך איינס.

מיין גליק איז דאן געוועזען גרויס ;
 ווען איד פארשלאף ווי אלע נארען.
 וואלט איד דאך קיינמאל ניט ערפאהרען.
 ווער ס'לעשט פאר טאג לאמטערנעס אויס...

ווער זיינען זיי ?

וואס טראכטען די, וואס מיר באגעגענען
ווען ס'לויפט דער צוג אין וועג אמאל,
אין זייערע פארשמירטע קליידער,
ביי שווערער ארבייט אין דעם טאל ? ...

צי זיינען זיי דאן ביזן, דערצארענט
וואס מיר פארגעסען באלד אז זיי
און ס'טראגט דער צוג אזעק אונז ווייטער,
און לאזען זיי אליין אין וועה...

און אפשר וואגען זיי ניט טראכטען,
פארט זיינען מיר די העררען דאך :
אונז קומט די פרייהייט און די באהענען
און זיי אין טאל — דער שווערער יאך...

און אפשר שפאסען זיי און לאכען
מיט זייער איינפאכען פארשטאנד :
וואו יאגען זיי, די אלע מענשען,
פון שטאדט צו שטאדט, פון לאנד צו לאנד...

און אפשר טראכטען זיי מיט ליעבע
אין קיהלען טאל אין וויסמען פעלד,
און זיינען דאנקבאר פאר די גרוסען
צו זיי פון גאר דער ווייטער וועלט...

דער אייבונגער קוואל

איד האב א קוואל געגראבען
 אין סאמע מיט פון וועלט:
 און אייביג וועט ער שלאגען
 אין היצען און אין קעלט.

קיין שניי וועט איהם פארשיטען.
 היץ טריקענט איהם ניט אויס —
 פון וועלט פון סאמע מיטען
 זיין וואסער שלאגט ארויס.

עס מענען הייזער פלאצען
 פון הונדערט שטאק די הויד.
 און שלעסער און פאלאצען
 זיי מענען פאלען אויד.

בערג קענען זיך צושיטען
 און פאלען טיעף אין טאל —
 מיין קוואל אין וועלט אין מיטען
 וועט שלאגען אלע מאל.

אויף א באַל

א רוישיגער באַל —
 א ריינער, א שעהנער,
 האַלב טונקעל, האַלב ליכטיג
 באַלויכטענער זאַל.

עס רוישט די מוזיק...
 עס פליסען און גיסען
 די טענער ווי כוואַליעס
 פון שוימענדען גליק.

עס רופט... א סיגנאַל,
 עס ציהען און פליהען
 די פאַרלאַד די יונגע
 ווי פויגעל אין זאַל.

און ער — אַז א זייט
 באַטראַכט זיי, פאַראַכט זיי:
 ווי דום זיינען אלע
 די טאַנצענדע לייט.

„איהר טאַנצט ניט, מייז הערר פֿ“
 פרעגט איידעל א מיידעל...
 — „ניין, ענטפערט ער, ליידער“...
 און לאַכט מיט א טרער.

דער פיהרער

מיר זיינען געגליכען צו יענע,
וואס האבען אויף ימים גערייזט,
און האבען זיך אלע פארלאזען
אויף איינעם, וואס האט ניט געגרייזט.

און וויילעך ער איז נאר געזעסען
אין שיה אויפ'ן שפיץ אין דער הויד,
האט קיינער איהם קיינמאל געזעהען,
א חוץ נאר דעם דאמפף און זיין רויך.

דער טאג איז געוועזען א שעהנער,
די זון האט דאס וואסער באנילט:
די שיה איז זיך רעהיג געשוואומען,
די מענשען זיי האבען געשפילט...

זיי זיינען געווען גאר זיכער,
אז איינער איז ערגעץ וואו דא,
וואס פיהרט זיי און ברענגען זיי וועט ער
אין ריכטיגער גליקליכער שעה.

און ווען ס'איז א נעבעל געקומען
און האט אלע וועגען פארהילט,
האט יעדער א שרעק א געהיימע
אין הארצען אין טיפען דערפיהלט.

עס האבען געהערט זיך סינגנאלען.
 עס האט זיך געווויען א פלאם.
 נעקענט דאך האט קיינער דערזעהן איהם.
 וואס האט זיי געפיהרט איבער ים...

דער לאמטערן

עס שטעהט גענענאיבער מיין פענסטען
 א שטילער לאמטערן :
 ער ליכט אלע נאכט אין מיין פענסטער
 אזוי ווי א שטערען.

ער לאזט מיר ניט איינשלאפען רוהיג.
 ער וויל מיר נאר וועקען :
 זיין איינזאמעס ליכט, זיינע שטראלען.
 זיי וועקען און שרעקען.

אויף מארגען — זיין ליכט איז פארשוואונדען.
 א לערער, אהן לשון.
 איד ווייס ניט : ווער האט איהם געצונדען.
 ווער האט איהם פארלאשען.

נאַכט...

אַמאל אז ס'איז נאַכט
ארום און ארום :
די טומלענדע וועלט
ווערט רוהיג און שטום.

האב איד אזוי ליעב
באַטראַכטען די וועלט
און אלץ אין דאָן גוט
און אלץ מיר געפעלט !

איד געה מיר ארום :
גאָס אויס און גאָס איין
אין איטליכען הויז —
איד קוק מיר אריין.

און ס'דאַכט זיך מיר דאָן —
א פאַטער איד ווער
פון אלע אַט די,
וואָס לעבען דאָ שווער.

און ס'וויילט זיך ניט דאָן
אהיים צו מיר געהן
און לאַזען זיי דאָ,
די קינדער, אַלליין...

אויפ'ן בריק

1.

איד פאָהר אלע טאָג אויפ'ן בריק —
 פעסט הענגט ער אויף אייזערנע שטריק.
 און מעג דער טראַמוואַי זיין ווי שווער —
 דער בריק איז נאָר שטאַרקער ווי ער.
 איז זיך איר' מיר רוהיג און טראַכט:
 ווי זיכער מען האָט עס געמאַכט!

נאָר אַפּטמאַל דערשרעקט זיך מיין האַרץ:
 אַ וואַגען באַגעגען איד שוואַרץ.
 ער פאַהרט מיט'ן זעלביגען בריק,
 וואָס הענגט אויף די אייזערנע שטריק.
 איז אַרום ליגט אימיצער שטום — —
 דאַן דאַכט מיר, דער בריק וויעגט זיך אום...

2.

פאַהר איד ביינאַכט אויפ'ן בריק,
 קוק פון דעם פענסטער אַהן ציעל:
 פאַנגען מיין האַרץ און מיין בליק
 פייערלעך, פייערלעך פיעל.

דאַכט זיך, זיי הענגען נאָר הויד,
 פונקט — אַמאַל שטערען ביינאַכט:
 טראַכט איד: דער מענש האָט שוין אויך
 שטערען זיך נייע געמאַכט.

ווערט אויפ'ן הארצען מיר שווער :
 פייערלעך קאלטע פון שטאָרט :
 איז דיר דער וואונדער נאָך מעהר
 און דו דערמאָהנסט זיך אַז נאָט.

די שטילע גאָס

כ'וואוין מיר אין א שטילער גאָס,
 יעדעס הויז באַשיידען :
 שטיל. נאָר אַפּטמאָל שטעהען צוויי
 ווייבער און זיי ריידען.

שטיל. נאָר אַפּט א פּאַרל שטעהט,
 רעדט זיך דורך געמיטליך :
 אין דער שטילער גאָס ביי מיר
 געהט צו אלעס זיטליך...

שטיל. נאָר אַפּטמאָל פּאָהרט זיך דורך
 אַהן גערויש א וואַגען
 און א פייה פון ווייטען שיף
 לאַזט זיך דאָ דערטראַגען.

איך האָב ליעב די שטילע גאָס
 נאָכ'ן רושיג לעבען :
 כ'הער דאָ יעדער שיפ'ס סיגנאַל —
 גריסען פון א לעבען...

א געשפרעך

אייביג וועט אזוי ניט זיין —
 טרייסט מיר אפט דער גלויביגער, —
 שיינען וועט א העלער שיין
 אויף דער ערד, דער שטויביגער.
 — ווארושע וועלען מיר דאן זיין?
 זאג מיר, ליעבער גלויביגער, —
 ווייזט ער אן מיר שטיל אהין,
 דארט אין פעלד, וואו לויטער גרין,
 און א שטיין אן אייביגער.
 קלינגט זיין טרייסט מיר אזוי שעהן,
 זיינע רייד געפעלען מיר —
 „ווען די ערד וועט ווערען ריין,
 וואלט זיך זעהן דאס וועלען מיר.
 קומ'זשע, פריינד, צו מיר צוגעהן,
 דו זאלסט כאטש דערצעהלען מיר.“
 קוקט ער טרויעריג מיך אן:
 כ'וואלט עס דיר געוויס געטאן —
 ס'וועט דער שטיין פארשטעלען מיר...

א הייזעלע

א הייזעלע שמעהט ערגעץ ווייט
 א פייערעל לייכט זיך אין שויב:
 ווי וואלט איד אוועקגעהן אהין
 פארגעסען די שטאדט און איהר רויב.

א הייזעלע שמעהט ערגעץ ווייט.
 עס ווינקט מיר פון דארטען א שיון:
 איד וואלט זיך געלאזען אהין,
 אין הייזעל אין קליינעם אריין.

איד וואלט זיך באפרייען פון אלץ,
 פון אלץ, וואס עס איז מיר א לאסט.
 אין שטיבעל איז ווארים און גוט —
 איד וואלט דארט געוועזען א נאסט.

א טאטע און אלטער איז דא.
 א מוטער, א פריינדליכע פרוי,
 זיי שמייכלען ווי קינדער זיך צו.
 ווי קינדער, כאטש ביידע שוין גרוי.

די טאכטער איז שטיבעלע דארט
 אזוי ווי א ליליע איז פריש,
 זיי וואלטען מיר פריינדליך באגרייסט
 און גלייך מיר געלאדען צום טיש

שאמענס

ווי זיי לעגען זיך אויס
 די שאמענס פארנאכט
 אזוי בריוט, אזוי לאנג!
 דו בלייבסט שטעהן פארטראכט,
 בלייבסט איינער אליין,
 די וועלט אזוי גרויס,
 און דו אזוי קליין —
 פול וועה און פארלאנג...

געדאנקען זיי געהן
 אזוי שטיל, אזוי קיהל,
 דו שטעהסט אהן א ציעל,
 ביזט איינער אליין,
 דערשראקען און באנג...

פון ערגעץ א קלאנג
 קומט אן און פארשווינדט:
 א שטערענדעל צינדט
 זיך אן ערגעץ וואו
 און היענט דיר א גרויס,
 און ווינקט צו דיר צו...

אָפּגענאַרט

צײַ און אַלמען באַלעבאָם,
אויף אַ קײלעכדיגען טיש,
שמעהט אַ פֿלאַש פֿון רױטען גלאַז,
דאַכט זיך — רױטער ווײַן און פֿרײַש.

קומען געסט אין הויז אריין,
וואַלט זיך יעדערער באַרוישט,
צײַהט עס זײַ צום פֿלאַש מיט ווײַן —
נאַר ווי בלײַבען זײַ אַנטױשט!

לעער די פֿלאַש — אַ רױטער בלוין.
נאַר אַימזיסט אויף ווײַן נעוואַרט...
און פאַרלעזענדיג דאַס הויז
קלאַנט זיך יעדער: אָפּגענאַרט!...

די וועלט-טויערען

כ'קען איין טויער פון דער וועלט,
 עפענט ער זיך אויף פאר געלט.
 ביי'ן אריינגאנג — ווערסטו בלאס:
 שמעהט א מאז דארט ווי א פאס
 רונד און נידעריג און דיק,
 מיט א גראהען-בייזען בליק.
 פרעגט ער: פיעל איז דיין פארמעג?
 און ער מאכט דיר פריי א וועג...

נאך א טויער אפען איז
 און ביין טויער שמעהט א ריען,
 הויד פון הימעל ביז דער ערד
 איז דער האנט ער האלט א שווערד.
 ניט ער מיט'ן שווערד א פאך
 און איז הארצען דיר א שטאך,
 ניסט זיך בלוט פון דיר טראפ-טראפ —
 געהסט אריין מיט שטאלצען קאפ.

נאך א טויער אין כאוואכט
 פון דער פריה ביז אין דער נאכט,
 פון דער נאכט ביז אין דער פריה
 און די יועכטערין — א זי.

אין איהר אויג א פייער ברענט.
ריוזען האלט זי אין די הענט.
אין דיר גוט און אין דיר שלעכט
בלויבסטו אייביג שוין א קנעכט...

IV

דאס ליעד פון ליעבע

צו א ווייטער

העי, ווען וועסטו קומען, מיין פרייד,
 מיט לאקענס, ווי דיו-העלער זייד,
 דו מיידעל פון אוראלטען שטאם,
 מיט אויגען — די פארב פון דעם ים,
 מיט בויגיגען קערפער און שלאנק
 מיט ליפען, ווי זאפט, ווי געטראנק? ...

העי, ווען וועסטו קומען, דו קינד —
 פון לאנד — פון די בערגער און ווינט,
 פון לאנד — פון די פעלזען און שניי,
 פון קוואלען, וואס שלאגען דורך זיי:
 פון דונקעלע וועלדער געדיכט —
 מיט ווילדען און מילדען געזיכט?

העי, ווען וועסטו קומען אהער,
 מיט דורשט און מיט לעבענס-באנעהר,
 מיט ארעמס, וואס שליסען מיד איין
 און ווארפען איז תהום מיד אריין,
 און הויבען דערנאכדעם מיד אויף
 און טראגען מיד העכער ארויף?

צו א בילד

עס הענגט נאך דיין בילד אויף דער וואנט —
 דו ביזט ווי געוועזן:
 דיין שמייכל — ער איז מיר באקאנט,
 ווי ערשט וואלט געשעהז.

דו ביזט נאך ווי דעמאלט אהן ברעג
 מיר ליעב און געטריי:
 און דאך איז שוין אלעס אוועק
 און אלעס פארביי.

איז אמת'ן ביזטו שוין אלט,
 און טרויעריג — טרועב:
 איז דאך אויף מיין וואנט דיין געשטאלט
 קוקט יונג נאך און ליעב...

וואו ביזטו? איז וואס פאר א לאנד?
 ניט זארג און ניט ווייז!
 איז צימער ביי מיר אויף דער וואנט
 וועסט שטענדיג זיין שעהז.

און געהסטו פון עלענדר וואו אויס
 און האסט קיינעם ניט —
 איד — וואו נאך איד וואנדער ארויס,
 דארט נעהם איד דיר מיט!

עם בלייבען...

עם בלייבען און וועלקען
 ביי'ן פענסטער די בלומען:
 איד האב זי גערופען,
 זי איז ניט געקומען...

עם רוישען אין פענסטער
 די טראָפענכ פון רעגען:
 איד וועל זי ניט בעטען,
 איד וועל זי ניט פרעגען...

עם רוישען אין האַרצען
 באַהאַלטענע טרערען:
 איד וועל גאר ניט ריידען
 דאָר זי וועט דערהערען...

צוויי בילדער

(פאַנטאַזיע)

עם הענגען ביי'ן דיכטער אין צימער צוויי בילדער
 פון מיידלעך, פון צוויי:
 איינע — א פרעהליכע, שטענדיג זי לאַכט נאר,
 די צווייטע — פול וועה.

קוקט ער אין אווענט אין צימער א מיעדער,
 קוקט ער און טראכט:
 וועמען באגעהר איד: דאס מיידעל דאס באנגע,
 צי יענע, וואס לאכט?

קוקט ער אויף איין וואנט און קוקט אויף דער צווייטער:
 וועלכע פון זיי?
 איינע, זי רופט מיט איהר לאכען. די אנדרע —
 זי לאקט מיט איהר וועה.

אזוי יעדער אווענט באטראכט ער זיי ביידע
 און יעדערע ציהט...
 אויף איין וואנט די איינע, אנטקעגען די צווייטע,
 זיין הארץ — אין דער מיט!...

ווי שיפען...

אזוי ווי שיפען, וואס זיי געהען אפ פון ברעג
 און וועלען מעהר ניט ווייזען זיך צוריק,
 אזוי באגלייט איד מיט מיין בענקענדיגען בליק
 די שעהנהייטען, וואס געהען מיר פארביי אין וועג.

לעבט וואויל, איהר שיפען, שווימט איד שטאלץ און פריי,
 און וועמען איהר באגעגענט, בעט איד, הארצליך גריסט:
 לעבט וואויל, איהר שעהנהייטען, וואס געהען מיר פארביי, —
 די שיפען געהען אפ, דער ברעג בלייבט לעער און וויסט...

נאך א יאהר

נאך א יאהר, און נאך א יאהר
 און דאס לעבען רוקט זיך אפ.
 אויפ'ן שטערען נאך א קנייטש,
 נאך א גרויער האר אין קאפ.

נאך א יאהר, און נאך א יאהר...
 כ'האב געהיט און ניט דערהיט :
 אנגעטומעלט האבען זיי
 און אוועק מיט שטילע טריט...

די צייט

זיי זיינען זיך צוגאנגען
 אין וועגען אלערליי :
 דער האס איז שוין צעגאנגען,
 צעגעהן וועט אויך דער וועג.

די צייט וועט געהן פאמעלעך
 פארביי א יעדענס וועג
 און וועט מיט שטויב פארשיטען
 דעם גלאנץ פון יענע טעג.

א פאָאר

זיי האבען לאנג געליעבט זיך.
געבענשט פון נאָט און לייט,
ביז וואָנען ס'איז געקומען
פון שוידען זיך די צייט.

מען לייעבט זיך און מען שוידט זיך.
מען שוידט זיך און מען לייעבט...
צוקריגט פאר לייטען אפען
און אין געהיים פארקניפט.

ער איז ניט מעהר איז כעס
און ווינשט איהר ניט קיין שלעכט,
זי איז נאָד אלץ זיין שטערען
אין זיינע טריבע נעכט.

און ער איז אלץ דער בעסטער
פון אלע איהרט פריינד,
און צווישען אלע אויגען
זיין בליק אליין איהר שיינט.

און וועלען זיי זיך טרעפען —
זיי מענען אלט שוין זיין,
וועט ער נאָד אלץ איהר פרעגען:
„וואס מאַכסטו, קינד, דו מיין?"

און זי וועט צו איהם שמייכלען
ווי ער וואָלט זיין איהר קינד :
פארשפילע זיך דעם מאַמעל —
עס בלאָזט אַ קאַלטער ווינט"...

מײן גאַרטען

האָב איד מיין ליעבסטע באַגעגענט —
איז זי געווען אזוי שעהן :
האַט זי געלאַכט מיר אַנטקעגען —
איז דאָס געווען פֿול מיט חן.

האָב איד געוואָלט פֿאַר ענטציקען
געבען איהר אַלץ וואָס איד האָב :
האָב איד געוואָלט זי באַגליקען
נאָר מיט מיין גוטס און מיין גאָב.

ביז אין אַ געסעל אַ זייטיג
מיט מיין געליעבטער אַרײַן :
בלומען געקויפט דאַרטען, צײַטיג —
פֿרישע און רױטע ווי ווייז...

האַט מיין געליעבטע די בלומען
אַנגעטאָן האַרט אויף איהר ברוסט :
איז אין מיין האַרץ אַנגעקומען
ווייטע און קוויקענדע לוסט.

איז ווי א נארטען מיין כלה,
 האט זיך פאר איינס מיר געדוכט,
 און עס געהערען מיר אלע
 איהרע — די טייערסטע פרוכט...

וועק נישט

וועק נישט די ליעבע, נישט וועק!
 שטיל טראג אין הארצען דיין צער:
 אויפוואכע! וועט זי אליין —
 ליעבע קען ריהרען א שטיון.

געהסטו איהר וואוינונג פארביי,
 קעהר אב דיין בליק אן א זייט.
 קוק אין איהר פענסטערעל ניט
 זי וועט דערפיהלען די טריט.

טרעפסטו זי פלוצלונג אין גאס,
 אויסמיידען קענסט ניט איהר בליק:
 ווארף בלוז איין שמייכעל איהר צו
 וועט זי ניט האבען קיין רוה...

וועק נישט די ליעבע, נישט וועק
 ביז ס'וועט דער זומער פארגעהן,
 ביז עס וועט וועלעקען די בלוס,
 ביז זי וועט רופען דיר: קום!...

א יונג פרוי מיט גראַהע האַר

א יונג געזיכט, די אויגען שוואַרץ
 און קוקען ווייט אונטערליד;
 נאָר איהרע האַר איז זילבער-ווייס —
 דאָס איז גאָר אונפאַרשטענדליך.

א יונג געזיכט און גראַהע האַר,
 דאָס איז נאָטור'ס א וואונדער;
 די יוגענד בליהט, די עלטער ציהט —
 און ביידע שעהן באַזונדער...

דאָס פנים יונג און בליהענדיג.
 דו קענסט דיין בליק ניט זעמען;
 דאָך לאַקט דער קאפּ דער זילבערנער
 און וואַלסט איהם וועלען גלעמען...

דאָס יונגע פנים פול מיט פרייד,
 די זילבער-האַר — פול באַנגען;
 און ווייסט ניט וואָס פון ביידע האַט
 דיין נאָריש האַרץ געפאַנגען.

און שטעהסט ווי פאר א רעמעניש;
 וואָס האַט דיר צוגעצויגען,
 דער גראַהער קאפּ דער זילבערנער,
 צי איהרע יונגע אויגען? ...

זי קוקט דיד און א לאכענרע,
 אין איהרע אויגען — פייער:
 די זילבער און די דימענטען
 זיי זיינען בידע טייער...

מיט פארמאכטע אויגען

נאס-זשע האט געארט דיד,
 וואס ביזטו פארפלוויגען?
 כ'האב געקושט א צווייטע
 מיט פארמאכטע אויגען.

מיט פארמאכטע אויגען
 האב איד דיד געמיינט דאך.
 מיט פארמאכטע אויגען
 האט מייז הארץ געוויינט דאך.

יענע האט דערפיהלט עס
 און איז בייז געווארען.
 דו האסט עס דערזעהען —
 האב איד צוויי פארלארען.

וועל איד זעהן א דריטע —
 כ'ווייל אויף גליק נאך האפען —
 וועל איד האלטען דעמאלט
 מיינע אויגען אפען.

און איד וועל מיר היטען,
 קיינער זאל ניט וויסען,
 ווי אזוי מייז הארץ ווערט
 שטייל אין מיר צוריסען...

שטילערהייט

שטילערהייט, שטילערהייט
 דייע לידען פארטראג :
 וואס עם האט דיר געגרייט
 יעדע שעה, יעדער טאג.

און ניט מייז, אז עם גיעבט
 אזא וועזען כאטש וואו,
 וואס עם פיהלט און עם ליעבט
 און דיין קול הערט עם צו.

ניין, ניטא! אלעס שטומט!
 דאך ניט ערגער זיך פיעל :
 יעדעס אונגליק, וואס קומט
 נעהם עם אויף אין דער שטייל...

און אויב צופיעל טוט וועה
 און פארטראגען ביזט מיעד —
 נעהם דעם גרעסטען פון זיי
 און זינג אויס אין א ליעד!...

א פרעמדער יום-טוב

עס איז א פרעמדער יום-טוב —
 ניט געה אהין, מײן פריינד;
 דארט האבען זיך פארזאמעלט
 די אלע דינע פיינד.

דארט איז דיין וויין געבליבען,
 זיי טרינקען איהם איצט אויס;
 דארט איז דיין נייסט געבליבען —
 זיי לאכען איהם איצט אויס.

עס איז א פרעמדער יום-טוב —
 ניט געה אהין, ניט געה;
 דארט איז דיין קינד געבליבען —
 איד ווייס, דאס טוט דיר וועת...

צוויי לעבענס

לאכט דער איינער: זעהסט, צורונגען
 דינע פריידען, ווי געשפענסטער;
 דורכ'ן קוימען רוישט דער אומעט
 און דער טרויער — דורכ'ן פענסטער.

זאגט דער צווייטער : יא, פארקלונגען
 זיינען אלע פריידען. ליעדער :
 מאד איר אבער צו די אויגען —
 זעה איר אלע גליקען ווידער.

אבער דיר, מיין קלוגער חבר,
 איז די מיה גאר אז אומזיסטע :
 האלט די אויגען צו און אפען —
 זעהסטו גארנישט — בלויז א וויסמע...

די ליעבע פון בוך

און ווייט איז ער אנטלאפען,
 ווי ס'איז אנטלאפען גלאז,
 דער אונגליקליך פארליעבטער,
 דער העלד פון האמסונ'ס פאז.

די שטאלצע עדוארדא
 ער זעהט נאך איהר געזיכט,
 די שטאלצע און די גוטע,
 זי געהט אויס ווי א ליכט.

דאך קומט איהר גלאז אנטקעגען
 און שטרעקט איהר אויס די האנט,
 די שטאלצע און די גוטע
 זי מאכט איהם גלייך צו שאנד.

ער איז, ווי גלאז, אנטלאפען
אין ווייטען מורח-וואו,
ער וועט ווי גלאז געפינען
די לאנג געזוכטע רוה...

איך ווייס...

איד ווייס, אז איד שפיעל זיך מיט פייער,
דער סוף וועט זיין שלעכט.
נאך וואס זאל איד טאן אין דער פינסטער
אין איינזאמע נעכט?

דער פייער ער וועט מיד פארברענען
דאס ווייס איד אליין,
דאך ליעב איז דאס פייער און טייער,
און לאקט אזוי שעחז...

און וואס איז געבליבען דען בעסער
צו טאן אויף דער וועלט?
און אויב ניט דורך פייער, מיין טרייער,
בלייבט אויסגעהז פון קעלט...

איהר ווייסט...

איהר ווייסט, ווען גערענק איד אן זיי ?
 איז פריהלינג אין ליבעזן.
 ווען ס'בלויבט ניט קיין שפורען פון שניי,
 און פייגעל, וואס זיינען פארטריבען
 זיי קומען אן ווידער
 אין רייהען, אין רייהען.
 פארפרויענע הערצער
 דערווארעמען, דערפרעהרען...
 דערמאן איד די שוועסטער, די ברודער,
 דערמאן איד אן זיי...
 און ס'קלינגען די ליעדער
 פול צער און פול-וועה...

צוויי פריינד

געטראפען האבען זיך צוויי אלטע פריינד
 נאך לאנגע מען פון זיין צושיידט;
 עראינערונגען האט ביי ביידען אויפגעשיינט —
 די אלטע צייט, די אלטע פרייד !

עס זיינען לעבעדיג געווארען מיט אמאל
די פרייהלינגס־טעג, די קינדער־טעג;
דאס לויפען פון דעם בארג אראפ אין טאל,
דער גרינער וואלד, די שמאלע שטעג.

— אזוי, אזוי! — האט איינער אנגערופען זיך —
די יוגענד איז אוועק... אט באַלד, שוין באַלד!
ווי לאַנג עס איז געווען און דאָד ווי גיך
מיר זיינען שוין געווארען אַלט.

אָד, ווען איד וואַלט געווארען יונג צוריק! —
האַט ער א זיפּין געטאָן צו ענד,
און ווייט געקוקט האַט ערגעץ וואו זיין בליס
און אויפּגעהויבען הויד האַט ער די הענט.

— נו, וואָס־זשע וואַלט געווען, ווען גאָט וואַלט עס געמאכט
און יונג זיין וואַלסטו נאָר אַמאָל?
— אָד דאמאָלט... — האַט דער ערשטער זיך פארטראַכט
און מיַלד געקלונגען האַט זיין קול —

„איז חדר וואַלט איד ניט געוואַלט מעהר געהן,
צו פרייהייט וואַלט איד נאָר געשטרעבט.
עס וואַלט ניט העלפּען ווען דער טאַטע וואַלט אליין
מיט גוואַלד איז חדר מיד געשלאַפּט.“

דאָד וואַלט איד ווי עס איז געלערענט זיין,
כ׳וואַלט ל׳י׳נען ביכלעך אלערליי;
דערנאָך וואַלט בענקשאַפּט אין מיין האַרץ אריין
נאָד ליַעבע מיט איהר זיסען וועה.

די שעהנע רבקה'לע, וואס קעגענאיכער וואוינט,
וואלט איד ביין גאניקעל דערהיט,
זי וואלט פון ערשטען קוש געווארען נאר ערשטוינט,
דאך שעהמען וואלט זי זיך שוין ניט.

דאס וואלט געווען די ערשטע ליעבע בלוז,
דערנאך וואלט מיר געצויגען ווייט.
איד וואלט פארלאזט מיין היים, מיין פאטערס הויז
און וואנדערען וואלט איד א צייט.

איד וואלט געשטרעבט... געזוכט, זיין פרוי, אהן יאך,
געפונען גליק... אמאל — פארקעהרט;
ביז וואנען פאנגען וואלט מיר איינע דאך,
איד וואלט זיך שוין ניט מעהר געוועהרט...

באזעצט וואלט איד זיך ערגעץ אין א לאנד
און רוהיג לעבען, רוהיג זיין,
ניט ווע'ען דאס, וואס גרייכען אין מען ניט אין שטאנד —
אזוי בין איך דעם לעצטען טאג אריין.

— מיין פרוינד! עס האט מיט דיר דאך אלץ פאסירט,
דיין לעבען האסטו מיר געמאלט...
— אזוי? — האט איהם דער פרוינד געפרעגט פארווירט —
נן, וואלט איד איצט עס ווידערהאלט...

אין מיין קעניגרייך

אין מיין אייגען־קעניגרייך
האט דאס אויך געמראפען:
אלע פירשטען, פול מיט שרעק,
זיינען זיך צולאפען.

אלע דאמען פונ'עם הויף,
טריי פאר לאנגע יאהרען,
האבען שנעל זיך איינגעפאקט
און אוועקגעפאהרען .

אלע קוטשערס, וואס געטריי
פלעגען זיי מיד טראגען,
זיינען ערגעץ־וואו אוועק
מיט'ן פערד און וואגען.

אלע טרייע גערטנער־לייט
ביי די פרישע קוואלען
האבען בוים און בלום פארלאזט
און ניטא — פארפאלען!

אין מיין פאלאץ — ס'רעדט זיך בלויז —
ס'איז א קליינע סאלקע,
אין געבליבען איינע טריי —
זי, די ליעבע מלכה...

צוויי בילדער

דאס הייליגע מיידעל
 ביי מיר אויף דער וואנט —
 זי וויינט נאכאנאנד!

און שפעט אין דער נאכט
 און מארגענס און פריה —
 ווען נאך איד באטראכט,
 פארוויינט אלץ אין זי —
 דאס הייליגע מיידעל
 ביי מיר אויף דער וואנט!

דאס פרעהליכע מיידעל
 ביי מיר אויף דער וואנט —
 זי לאכט נאכאנאנד!

העי, פרעהליכע, דו —
 וואס לאכסטו אזוי?
 דו שטערסט דאך די רוח
 דער הייליגער פרוי! —
 דאס פרעהליכע מיידעל —
 זי לאכט אויף דער וואנט!

די אייביגע שענהייט

עס איז אין דער וועלט דא א פרוי,
וואס יעדערער זעהט זי בלויז איינמאל;
זי טראגט זיך פארביי און פארשווינדט
און טרעפען זי וועסטו שוין קיינמאל.

ווער איז זי...? פון וואנען זי קומט? —
דו ווייסט ניט... אומזיסט וועסטו יאגען —
דו וועסט נאר אין הארצען איהר בילד
בשתיקה פון זיך אליין טראגען...

עס געהען די יאהרען פארביי
און פאלען ווי בלעטעלעך נעלבע,
באגעגענסטו וויעדער די פרוי,
א צווייטע — און אפשר די זעלבע...

עס האט דיר איהר געהנע געשטאלט
דיין הארץ אויף דאס ניי אנגעצונדען.
אט איצט וואלסטו אפשטעלען זי —
אומזיסט — בלויז איין בליק און פארשוואונדען!

און וויעדער די יאהרען זיי ציה'ן —
און בלאנדזשעסט אויף אלערליי וועגען,
און פלוצים — די זעלבע — צי ניט —
די שענההייט זי קומט דיר אנטקעגען...

זי קומט און פארשווינדט, ווי א בליק,
 דו זעהסט שוין — דו וועסט זי ניט קריגען,
 און ענדליך, פארשטעהסטו דעם זין
 און מוזט דיין פארלאנגען באזיגען.

די אייביגע שעהנהייט איז זי,
 וואס ווייזט זיך אין לויף פון די יאהרען;
 פארשווינדען פארשווינדט זי פון דיר,
 דאך געהט זי ניט קיינמאל פארלארען!...

פאלקס-מעטיוו

ניט גריסט מיר פון איהם;
 איד ווייס וואס ער מאכט;
 איד זעה איהם, ער זיצט
 מיט יענער און לאכט.

ניט טרייסט מיר: ער וועט
 נאך קומען צוריק;
 עס איז שוין צו איהם,
 פארברענט יעדער בריק.

ניט טרייסט מיר: די צייט
 וועט היילען מין פיון;
 פארגעס איד אז איהם,
 וועט ערגער מיר זיין...

א פארוועלקטע שעהנהייט

א פארוועלקטע שעהנהייט
איז פארבייגעאנגען.

א פארוועלקטע שעהנהייט
האט מיין הארץ געפאנגען.

און די שווארצע פאסען
ביי די בלאהע אויגען,
האבען מיר גערופען,
האבען מיר געצויגען.

און דער טרויער שמייכעל
אויף א גליק — פארשוואונדען,
האבען אין מיין הארצען
העלען ליכט געצונדען.

און די קלוגע בליקען,
פול מיט צער, פארגעבען,
האבען מיר באלויכטען
אונזער זין פון לעבען.

האב איך דורכגעלאזען
אלע די וואס בליהען —
פאר פארוועלקטע שעהנהייט
האט געוואלט זיך קניען...

שיר השירים

1.

ווי זאל איד מיין ליעבסטע גלייכען,
ווי זאל איד מיין ליעבסטע מאלען?
ווי א פרישע בלום פון שרון,
ווי א רויו אין טיפע טאלען.

ווי א רויו צווישען דערנער
זעהט מען בעסער, זעהט מען עכטער,
פונקט אזוי אין זי, מיין בלה,
צווישען אלע מענשען-טעכטער.

2.

קוקט ציט, זאגט ניט :
איד בין שווארץ :
לויטער פייער
אין מיין הארץ.

נעהמט קיין ביישפיעל
ניט דערפון :
ס'האט פארברוינט מיד
בלויז די זון.

מ'האט אלס היטעריז
 מיר געמאכט,
 ביי די גערטנער
 טאג און נאכט.

פרעמדע גערטנער
 אפגעהיט,
 און מיין אייג'נעם
 גארטען — ניט! ...

3.

פריהלינג, פריהלינג איז שוין היינט,
 כ'הער די שטימע פון מיין פריינד,
 ווי דורך בערג און טאל ער ציהט,
 ווי א יונגער הירש ער פליהט!
 כ'הער זיין שטימע פון ארום,
 ווי ער רופט מיר: כלה, קום!
 קום, דער ווינטער האט געעקט
 און די טירקעל־טויב שוין וועקט:
 קום ארויס פון דיין געצעלט,
 פול מיט דופטען איז די וועלט! ..

4.

זעכציג מלכות האב איר מיר,
 אכציג קעפס־ווייבער געוועהלטע,
 און דערצו איז ביי מיר דא
 יונגע מיידלעך ניט געצעהלטע.

דאך נאר איינע איז מין טובה,
איינע איז זי צווישען פיעלע:
ס'לויבען זי די מלכות אויך
און די קעפס־ווייבער אפילו...

V

געמישמע ליעדער

דער אַרקעסטער

איד האָב לייעב די אונסטרומענטען
פון דעם שפּילענדען אַרקעסטער :
יעדער איז מיר אַ באַקענטער,
סײַ דער קלענסטער, סײַ דער גרעסטער.

כ'קען זיי אלע מיט די נעמען
און די שטימען און די טענער,
און די שטעל, וואָס זיי פאַרנעמען —
ווער ס'איז גרויס און ווער ס'איז קלענער :

אלע זייערע געדאַנקען,
אלע זייערע געפּיהלען :
ווען זיי צערטלען זיך און צאַנקען,
ווען זיי שווייגען, ווען זיי שפּילען.

ווען זיי ווילען איבעריאָגען,
איינס דעם צווייטען איבערשטייגען,
און ווי קיינער קאַן פאַרטראַגען,
ווען דער „פּיהרער“ הייסט איהם שווייגען...

כ'קען די פּירעלע די צאַרטע —
קיינער קען איהר וועהטאַג שאַצען :
נאָר זי רעדט צו הערצער האַרטע,
ביז די סטרונעס איהרע פּלאַצען.

כ'קען דעם „משעלא“, דער בעל-תפלה.
וואס ער שפיעלט זיין אייג'נעם ניגון:
ווען עס שפילען זיי, די פיעלע,
ווערט ער דעמאלט שטאלץ אנטשוויגען...

כ'קען דעם קאנטראבאס, דעם שווערען,
מיט די פאר געזעהלטע נאטען:
ווען ער לאזט אליין זיך הערען,
לעגט זיך אויפ'ן הארץ א שאטען.

דער טראמפייט איז מיר קיין ווייטער,
לאזט זיך הערען גאר אהן צילען:
ווי א אינגעל א פארשייטער
רופט ער: קומט מלחמה שפילען!

און די פלייט! ווי נאכטיגאלען
רופען דיר פון שטאדט און ישוב:
הויבט זי פייפען און און שאלען —
ציהט אין פעלד דיר, ווי מיט כשוף.

היינט דער פויק! דאס איז א נבור,
פון א פעל גאר א געזונטער:
לאזט ארויס א קול, דער ליעבער —
דאכט זיך, אז די וועלט נעהט אונטער...

כ'קען און ווייס פון וואו זיי שטאמען,
ווייס פון מאנכען אויך זיין פעהלער:
אבער שפילען זיי צוזאמען —
ווערט די וועלט דאן שעהנער, העלער...

די אידישע מוזיק

(ערנסט בלאך געווידמעט)

איד האב געהערט די אידישע מוזיק
און ס'האט מיר ווייט אוועקגעטראגען.
איד האב געהערט ווי דורות שלאגען
און האב מיין פאלק דערזעהן גאר יונג צוריק...

עס האט דער ים זיין אבגרונט אפגעדעקט.
דער ירדן איז מיט אנגסט אנטלאפען...
און באלד האב איד געזעהן דעם מדבר שלאפען
און באלד האט איהם א נייעם פאלק געוועקט...

איד האב געזעהן דעם פאלאץ שלמה'ס אין געראנק,
געהערט אין צימערען א יוגענדליך געלעכטער,
און טענץ און שפרינגעריי פון פרעה'ס טעכטער,
און מלכה שבא געזעהן, און אופיר'ס גאלד געשאנק...

ביי בבל'ס טייכען ג'הערט האב איד א רעש,
געזעהן מיין פאלק דערנידעריגט, געפאנגען
און ירמיהו איז געבויגען מיטגעגאנגען
זיין שטאלצער סאפ באשאמען פול מיט אש.

און פלוצלונג האט א שמירם דורכגעשוועבט
און — ניט געוואוסט אליין פון וואנען,
איז פון א טאל א מחנה אויפגעשטאנען
און נייער גייסט האט יעדערען באלעבט...

און באַלד גאַר בין איד אין א שוהל אריין. ביי נאַכט...
 געזעהן אז עדה היו און הער זיך וויגען —
 אין הארץ געדרונגען האט א ווייטער ניגון
 און תפילות אלטע האבען מיר ערוואכט...

דער אונשולדיגער וועכטער

(א פאַלקס-מעשה'לע)

אמאל האט פאסירט... אין א שטעדמעל,
 מען האט שוין פארגעסען איהר נאמען —
 געשעהן אויפ'ן מארק אין א גנבה:
 מען האט דארט בא'גנב'עט די קראמען.

אויף מארגען אין יעדער געקומען
 אין מארק צו זיין קראם מיט א שליסעל —
 דערזעהט ער: די קראם אין שוין אפען
 און סחורה — ניטא דארט קיין ביסעל.

מען האט זיך גענומען צום וועכטער —
 א איד מיט א בארד שוין א גראהע...
 „וואו ביזטו געוועזען?“ — דער אלטער
 געשטאנען אין שטיל, מיט הכנעה.

האט אויסגעהערט אלערליי מענות,
 ווי ס'פאסט פאר א וועכטער — געדולדיג.
 אין נאכדעם געענטפערט: אוי, גלויבט מיר
 איד בין דא. רבותי, ניט שולדיג!

איד האב זיי געהיט, ווי מיין שטייגער,
ווי איד פלעג זיי אלע נאכט היטען :
איד זאג א קאפיטעלע תהלים
און זינג זיך א ניגון אין מיטען...

דא זעה איד עם פאהרען צו וועגענס
און עמליכע מענשען דארט זיצען :
איד האב גלייך פארשטאנען : גנבים...
צו וואס זאל איד טראכט איד מיר, רייצען ?

ווי באלד אז איד בין דאך דער וועכטער
איז וואס איז צו האבען דא מורא ? ...
ווי באלד אז איד היט, איז דען מעגליך
זיי זאלען אוועקפיהרען סחורה ?

איד האב זיך פאררוקט אין א ווינקעל
אומישנע... וואס וועלען זיי מאכען ?
ווי באלד אז איד בין דאך דער וועכטער ! —
איז קוק און איד פלאץ שיער פאר לאכען...

איד זעה פון מיין ווינקעל ווי איינער
און נאכרעם א צווייטער, א דריטער —
זיי געהען צו שטיל צו די קראמען —
איז לאך איד : איד בין דאך דער היטער !

די העזה ביי זיי ווערט נאך גרעסער,
זיי הויבען די קראמען אן שליסען...
איז לאך איד — ווי באלד אז איד היט זיי —
און מאך זיך אזוי ווי ניט וויסען.

זיי הויבען אן עפ'נען די קראמען...
און איד, אייער עהרליכער וועכטער,
איד קוק און גיב אכטונג פון ווינקעל
און ווער שיער דערשטיקט פאר געלעכטער.

„ווארט, ווארט — לאך איד — וואס וועט זיין ווייטער? ...
איחר וועט שוין א צעהנטען פארזאגען...“
איד זעה ווי זיי פאקען שוין סחורה
און הויבען אן דרויסען צו טראגען.

„אזוי גאר, ננבימ'לעד! — לאך איד —
איחר ווילט דוקא פרעמדע פארמעגענס!“
און קוק זיך דערווייל, ווי זיי טראגען
און לעגען דאס אויס אויף די וועגענס.

איז לאך איד... וואס קען עס מיר ארען —
איד ביז דאך שוין אלט... ניט קיין אינגעל...
איד וועל אייד, ננבים, שוין ווייזען —
און לאך מיר אזוי איז מיין ווינקעל.

דא זעה איד, זיי גרייטען זיך פאהרען
און איטליכער שפרינגט אין זיין וואגען.
דא האב איד שוין אויפגעהערט לאכען.
פארשטאנען: מען דארף שוין זיי זאגען.

און איידער איד האב נאר באוויזען
דעם יחוס פון ננב פארטייטשען.
זיי האבען גענומען גלייך שמייסען
די פערד נאכאנאנד מיט די בייטשען.

איד האב זיי געיאנט ביז בית-עולם...
 פארטאג... א סכנה... פול מתים...
 די פוהרעז האב איד ניט דעריאנט דאך — —
 נו, ביז איד דען שולדיג, רבותים? !...!

וואונדערליכע ציימען

נייע, וואונדערליכע ציימען
 קומען אז:
 דער פארשקלאפטער וועט צוברעכען
 יעדען טראז.
 און די יענע וואס געטראגען
 האבען קרוינען
 וועלען אין די הרייחושך
 ערגעץ וואוינען...

נייע וואונדערליכע ציימען.
 ווי עס האט
 דורך דעם נביא'ס מויל פארשפראכען
 אונזער גאט.
 ווי דער ים די ברעגען זיינע
 וועט פארגיסען
 נאר די מיעדע וועלט מיט חכמה
 און מיט וויסען.

נייע וואונדערליכע צייטען.
 הערט און הערט!
 ניט קיין קלאנג פון בלאַנקע שפּיעזען.
 ניט פון שווערט!
 ניט דער בייזער שמאַל און אייזען —
 ס'וועלען בלאַנקען
 אין די אויגען פון די מענשען
 די געדאנקען.

נייע וואונדערליכע צייטען...
 אויף די בערג
 וועט פון טיפע טאַלען שטייגען
 יעדער צווערג.
 וואונדער! אויף דער ערד שוין האבען
 זיך באוויזען
 די געפאלענע פון הימעל —
 יענע רייזען!...

דער טרעמפ

ער וואַלט אויך געוואַלט
 פונקט ווי אלע מיר,
 שלאָפען אין אַ הויז,
 ניט ביי פּרעמדער טיר.

ער וואלט אויך געוואלט
זיין א טרייער מאן,
און פאר ווייב און קינד
שלעפען זיך אין שפאן.

ער וואלט אויך געוואלט
זיין פארזיכערט וואו
און די לעצטע יאהר
לעבען שטיל, אין רוה.

בלויז איין ווארעם ווארט
און א ראק איהם פעהלט:
דאס געפינט ער ניט
אין דער רייכער וועלט.

און דערפאר איז ער
אזוי פויגעל-פריי
און ער לאכט פון אונז
ווען ער געהט פארביי.

אין צוג

איד זעה שוין א בוימעל, איד זעה שוין א פעלד,
איד זעה שוין די גרינע, די זוניגע וועלט.
און שוועבט וואו ניט וואו פאר די אויגען א הויז,
דיר ראכט זיך עס וואקסט פון דער ערד אויך ארויס.

נאר אט איז דאס הויז שוין פארשוואונדען און באַלד
 קומט אַן דיר אַנטקעגען דער דונקעלער וואַלד.
 ער ווינקט דיר מיט פינגער מיט גרינע און רופט,
 דער צוג אַבער שוועבט ווי אַ פויגעל אין לופט.

באַלד ווינקט דיר אַ וואַסער, עס רופט און ער לאַקט.
 דער צוג אַבער טראַגט דיר אלץ ווייטער און יאָגט.
 ער האַט דיר צו ווייזען וואָס שעהנס און וואָס גרויס
 און דו דאַרפסט באַלד, אַרימער, שטייגען ארויס...

אונמאָדערן

דאָס מאַל בין איד ניט מאָדערן:
 איד האָב ליעב לבנה, שטערען,
 און די שטילקייט פון דער נאַכט
 און פון גרינעם פעלד די פראַכט.

כ'בין פון רוּיש שוין מיעד און מיעדער,
 און איד ביינק נאָר אַלמע ליעדער:
 נאָד דעם מורמלען פון אַ קוואַל,
 נאָד דעם אַלמען נאַכטיגאל...

נאך א יאהר...

נאך א יאהר שוין קלויבט זיך פאָהרען
צו דעם אַפּגרונט פון די יאהרען —
זיינע לעצטע מעג!

געהט ער איינגעבויען, אַרעם,
איבער גריבער, איבער קברים,
איבער וויסטען וועג.

קיינער וויל איהם ניט באגלייטען
און קיין קראנצען און קיין קווייטען
ווארפט מען איהם ניט צו.

פויגעל ווילען איהם ניט זינגען,
גלעקער ווילען איהם ניט קלינגען —
ס'הערשט א טויטע רוח.

געהט ער אזוי ווייטער, ווייטער,
טרעפט ער אן א יונגען רייטער
איהם אַנטקעגען פליהט.

וויל ער וואס דעם רייטער זאגען,
הויבט דער רייטער אן זיך טראגען —
הערען וויל ער ניט!

קוקט זיך אום דער יאהר דער אלטער
 מיט א מינע מיט א קאלטער
 מיט א ביווען בליק:

איד בין אויך אזוי געפלוניגען.
 זיך געטראגען פויל פון בויגען —
 און איד געה צוריק!...

די וועלט

מיין הארץ איז מיר טריעב,
 מיין הארץ איז געקלעמט:
 אד, דאס וואס איד ליעב
 איז ארים, פארשעהמט.

און וואס איד פארעכט,
 און וואס איד פארהאט
 דאס גרויסט זיך, דאס לאכט
 איז מארק און איז גאס.

און וואו נאר איד קום
 איז בייזוקייט און וועה...
 עס ציטערט די בלום
 פון שטורעמס געשרעה.

איר זעה זי ביז גרונט
 די וועלט אפגעשמאקט!
 א שטיק פול מיט שונד
 אין אימליכען אקט.

ווער האט זי פארפאסט
 דער אויטאר אין ווער?
 צו שפילען א לאסט,
 צו שוויגען אין שווער...

דער איינציגער...

נאכדעם, ווי אברהם האט
 פון זיין פאטער אלע געטער
 שוין צובראכען און פארניכטעט,
 האט דער אלטער אויסגעדיכטעט
 פון זיין הארץ ארויס א נאט.

העי, אברהם, פארזוכט דאך!
 האסט א נאט געמאכט זיך איינעם
 און פון אלע אויסערוועהלט איהם
 אויף צו שעצען, אויף צו ליעבען —
 זעה, ער שפאנט דיר איין אין יאך!

אד, וואָס קומט ארויס דערפון
 וואָס ער איז א נאָט א גרויסער,
 אַבער, הערסטו וואָס ער זייל דאָד.
 העי, אברהם, ס'איז קיין שפיעל דאָד —
 ער פארלאנגט פון דיר דיין זוהז! ...

אידעען

אידעען ביי אַרימע דורות,
 זיי זיינען ווי קליידער ביי אַרמע פאַמיליעס.
 מען נעהט אויף א ראַק פאַר'ן זוהז פאַר'ן יונגען.
 דער יונג, כאַטש איז אַרמוטה, דאָד האַלט ער אין וואַקסען.

דער ראַק ווערט איהם ענג אין די אַרבעל,
 ער קען מיט די הענט זיך ניט ריהרען.
 ביי'ן ברוסט הויבט אַן פּרעסען
 און קען זיך ניט בויגען און קעהרען.

דער ראַק איז נאָד זויבער, נאָד נאַנץ.
 ער שמאַל איז געווארען קורץ.
 נו, ניט מען עס איבער דעם אינגער'ן ברודער:
 עס פאַסט זיך אזוי פאַר'ן קינד...

ער טראַגט איהם מיט שמחה, מיט פרייד.
 און פיהלט זיך אין איהם אזוי פריי
 ביז וואו ער צורייסט איהם, דער שטיפער...
 דער פאַטער דער אַלטער ער קרעכצט:

ניטא שוין גאָר היינט אַ וואַרע אזא! ...
 צוריסען, צופליקט. א טייערען בנד.
 אידעען ביי אַרימע דורות
 זיי זיינען ווי קליידער ביי אַרמע פאַמיליעס...

זוניגע...

זוניגע, ליכטיגע, פריידיגע, דו!
 ב'רוף דיד, איד רוף דיד פיעל מאָל!
 ביזטו צו הויד און דו הערסט זיך ניט צו —
 ווערט גאָר פארלירען מיין קול...
 האַסטו גערויבט מיר מיין גליק און מיין רוה
 זוניגע, ליכטיגע, פריידיגע דו!

זוניגע, ליכטיגע, פריידיגע, מיין!
 נידער אַראָב פון דיין הויד...
 נים כאַטש איין שטראַהל מיר אין האַרצען אַריין
 וועט מיר דאָס לעבען ניט זיין אזוי בלייד...
 פרעג מיר ניט וואו און פרעג מיר ניט ווען:
 זוניגע, ליכטיגע — קום און פאַרברען! ...

פלוצים

(צו דעם פאל פון ראָמאַנאָו'ס הויז)

פלוצלונג זיינען אלט געוואָרען
אלע ליעדער פון דער וועלט:
ליעדער פון דעם וועה און צאָרן,
ליעדער פון דער שווערער קעלט...

קייטען... שקלאָפּען. — א לעגענדע!
בייזע ווינטען — פאלשער טאן!
לענגסטער ווינטער האט זיין ענדע
און א זומער קומט שוין אז!

נאכט און חשך... ווערטער אלטע!
ס'האָט א זון זיך אויסגעשפּרייט
און דער אייז פון לענדער קאלטע
ווערט צושמאלצען און צוגעהט....

קריון און הערשער! וואו און וועלכער?
ווער האט ווען א לאנד באַרויבט?
אז געווען איז וואו אזעלכער —
וואָלט זיך איצטער ניט געגלויבט...

העהלען... פעסטונגען... מאַרטירער...
אד, דערמאָנען זיך איז שווער!
די מאַרטירער זיינען פיהרער
נאָך דעם פרייען פאלקס באַנעהר!...

די אנשוויגענע...

זיי זיינען געווארען אנשוויגען
 אין לאנגער, אין פינסטערער נאכט:
 שוין לאנג האט דער ווינט זייער ניגון
 צו אונז ניט געבראכט.

עס פאלען און ציטערען וועלמען.
 דער מענש א דערשראקענער ווארט,
 און זיי — אין די שטילע געצעלמען
 זיי זיצען פארשפארט.

זיי האבען אונז איבערגעלאזען
 אין פרעמדע, אין גרויזאמע הענט,
 און זיי אליין זיצען פארלאזען
 אין גרויע פיער ווענט!

די ערד ליגט א וויסמע, אהן בלומען,
 דער מענש קוקט דערשראקען און מיעד;
 מיר האבען שוין לאנג ניט פארנומען
 פון פרייהייט דאס ליעד.

מײן וועלט

איד ווארף זיך אום אהין, אהער,
 אד, זייט ניט שטרענג:
 איד ווייס, איד ווייס די וועלט איז גרויס,
 דאך מיר איז ענג.

וואס האב איד, וואס די וועלט איז גרויס —
 פארשטעהט אליין, —
 אז יענעם ארט אוואו איד לעב
 איז ענג און קליין.

עס פעהלט מיר לופט, עס פעהלט מיר רוים,
 דער וועג פארשטעלט:
 איד ווארף מיר אום, איד זוד מײן ארט
 איז אײער וועלט...

ווי א ווייטער ברודער

ווי א ווייטער ברודער
 פון א פרעמדען לאַנד
 קום איד אייר באגעגענען,
 שטרעק איד אויס די האַנט.

כ'לאז אראב די אויגען
ווען איהר מיד כאטראכט :
קיין מתנות, ברידער,
האב איד ניט געבראכט.

כ'האב ארומגעוואנדערט
אלע מיינע טעג
און פארארעמט קום איד
פון מיין לאנגען וועג.

נאך איז שטויב די קליידער,
נאך פון וואנדערן — מיד,
בלויז איז הארץ אין טיפען
ליגט פאר אייד א ליעד.

דער צוריקקעהר

איד ווייס ניט פון נאהענט,
איד ווייס ניט פון ווייט :
און וואס זיינען יאהרען
פון טויזענדער צייט ?

מעג ליגען קיין היימלאַנד
פאר טויזענדער מייץ —
איד זעה זי, איד גרייך זי
אט באַלד, אין איין ווייץ !

און טויזענדער יאהרען
וואס האט פאר א ווערט?
מיר דאכט: איר האב נעכטען
גערעהט אויף איהר ערד.

ווי נאהענט! ווי נאהענט!
שטרעק אויס בלויז דיין האנט.
און — וואונדער! גלייך גרייכסטו
דיין היים און דיין לאנד!

און וואונדער! — דו פיהלסט שוין.
ווי ס'רוישט איבער דיר
די ווינטען די לינדע
דורך פענסטער און טיר...

דער אַנזאָג

אונזער פרייד איז צופיעל גרויס —
רעדט ניט, ליעבע ברידער!
איצט זאל זיין מיט ווערטער אויס —
ליעדער דארף מען, ליעדער!

טרוקען פאלט דאס ווארט פון צונג,
קען אין הארץ ניט דרינגען:
אונזער האפענונג ווערט יונג —
זינגען, דארף מען, זינגען.

דורות לאנג איז אונזער הארץ
 שטיל און שטום געהאנגען :
 אונזער הארץ איז מיעד — עם דארף
 ליעדער און געזאנגען.

ס'איז געווען דאס לעבען גראת.
 ווי א הערבסט א מיעדער ;
 איצטער איז דער העלער שעה
 זינגט אונז ליעדער, ליעדער! ...

שטילע שמנה עשרה'ס...

שטילע שמנה-עשרה'ס
 איז די לאנגע יאהרען,
 ווייטע תפלות — נאהענט
 זייט איהר מיר געווארען.

איד געדענק די ווערטער,
 איד געדענק די טרערען :
 „צו ירושלים
 זאלסטו אונז אומקעהרען“ ...

זיידעס פלעגען מורמלען,
 ס'פלעגען הענט זיך שטרעקען
 און ביי אונז, די קינדער,
 פלעגט עם וואונדער וועקען.

אלע טאג צו דריי-מאָל
מארגענס, און פארנאכטען
פלעגען אונז די ווערטער
טיעף און ווייט פארטראכטען.

און די קינדערס הערצער
פלעגען שטארקער שלאגען.
אויף די ציונ'ס בערגער
פלעגט עס אונז פארטראגען...

זאגט ניט, א מתנה!
כ'וויל עס גאר ניט הערען:
וואס עס בעמען דורות
מוז מקוים ווערען...

דער ענטפער

און אז איד וועל קומען צוריק צו מיין היים,
אהיים צו מיין ליבער...
עס וועלען מיר פרעגען און פארשען די פריינד
ווי ביזטו אריבער?

„ווי זיינען געגאנגען די טעג אין דער פרעמד
זייט דו ביזט פון דאנען —
צי האבען די פרעמדע געליעבט דיר, געהאסט?
דיין לשון פארשטאנען?...”

דאן וועל איד, א מידער, זיי ענטפערן שטיל,
נאך זייער באגריסען :
דערמאנט ניט די טעג מיינע, דארטען ביי זיי,
איד וויל גאר ניט וויסען...

צי נוטע, צי שלעכטע — איד האב דארט געלעבט
און איבערגעטראגען...
און וועלען זיי אנהויבען פרעגען נאך מעהר,
וועל איד מעהר ניט זאגען.

און ס'וועלען פארטראכטען זיך דאן, מיינע פריינד
אין ווינקעל אין שטילען...
און אלץ, וואס איד האב אין דער פרעמד דורכגעלעבט
וועט יעדער דערפיהלען...

אין ארץ-ישראל

(א ליעדעל)

אין ארץ ישראל איז ליכטיג,
אין ארץ ישראל איז ריין :
און טאמער פעהלט אויס דארטען ברונעמס,
איז טרינקט מען דעם רעגען אליין.

אין ארץ ישראל הערשט יושר,
נאט'ס שטימע פון אומעטום רופט :
און טאמער פעהלט אויס דארטען שוהלען,
מאכט קלוג דארט דעם מענשען די לופט.

איז ארץ ישראל הערשט חרוה
 און ס'פיהלט זיך דארט גליקליך דער איד ;
 און טאמער פעהלט אויס דארטען פירלען,
 רוישט שטענדיג דער ירדן זיין ליער.

איז ארץ ישראל די הייזלעך —
 איינשטאקין. מיט בלומען איז הויף ;
 און טאמער פארווילט זיך דיר העכער,
 דאן שטייג צום בארג תבור ארויף.

די אלטע הגדה

מיט א גראהער טישטוך
 איז דער טיש געדעקט ;
 ליענט א שטיקעל מצה
 ארים, אפגעדעקט...

אלע כוסות לעדיג
 און דער לעערער כוס
 אליהו הנביא'ס
 קוקט אן מיט פארדראם...

מורמעלט שטיל דער זיידע :
 „מ'נעהמט די מצות דריי"...
 אד, אפילו איינע
 ניט מען אויך ניט פריי...

קוקט אין דער הגדה
 אוז ער שמייכעלט צו :
 „נעהם די איי אוז כרפס“...
 ווארזשע נעהמט מען... וואו? ...

אויפ'ן פאדער-בלעטעל
 קוקט דער אלטער, קוקט...
 ווען איז די הגדה
 פארט געווען געדרוקט? ...

עפעס הייסט זי עסען
 פון דער פולער האנט :
 ווען האט זי געדרוקט זיך
 אוז איז וועלכען לאנד? ...

א בליק

(צו א. לוצקי'ן)

איד האב ניט לאנג א פריינד באגלייט :
 זיין בליק פאר מיינע אויגען שטעהט.
 און וואו איד געה אוז וואס איד טהו —
 עס גיט דער בליק מיר ניט קיין רוה.

מיין ליעבער פריינד, איז ווייטען לאנד!
 געזעגענט האסט זיך מיט פארשטאנד.
 א ווארט פארשווינדט, א טרער — פארווישט :
 א בליק אזא פארגעסט מען נישט! —

אין האַל אָוו אינדעפּענדענעם

(ביים ערשטען אידישען קאָנגרעס אין פּילאדעלפּיא)

איז דעם זאָל פון דער באַפּרייאַונג,
מיט אַ הייליגקייט דורכגעדרונגען,
ביי דעם גלאַק, וואָס האָט די פּרייהייט
פאַר אַ גרויסען פּאַלק צוקלונגען —

איז דעם זאָל ביי'ם גלאַק דעם אַלמען,
מיט אַ גלויבען גאָר אַ יונגען,
זיינען זיי געשטאַנען ציטריג
און די „האַפּענונג“ געזונגען.

אלע יענע אויסגעוועהלמע.
אלע שלוחים די פיער הונדערט,
האבען אונזער ליעד געזונגען
איבערראשטע און פארוואונדערט.

איז דאָס ניט דער גרעסטער וואונדער,
וואָס עס האָט געקענט פאַסירען :
איז דעמזעלבען זאָל פון פּרייהייט —
אונזער פּרייהייט פּראַקלאַמירען ?

און מיר אלע, וועלכע זיינען
שטיץ געשטאַנען פון דער ווייטען
האבען אַ געבעט געמורמעלט
און געהאַפט אויף נומע צייטען.

און די פאזן די ווייס און בלויע,
שוין פון שטורעמס אויסגעמאטערט,
האט צום פאזן פון „שטרייפער-שטערען“
זיך געטוליעט און געפלאטערט...

פֿאָן אַ סוף

צום אנדענקען פון י. ל. פּרץ.
דער גרויסער דיכטער איז געשטארבען ביים טיש, שרייבענדיג א מעשה

ס'איז געווען א גראהער מארגען
נאך א נאכט א שווערער;
וואלקענס האבען זיך געזאמעלט
מעהרער אלץ און מעהרער.

פריה איז ער דאן אויפגעשטאנען,
ווי ס'וואלט ווער איהם טרייבען,
און א מעשה'לע פאר קינדער
אנגעהויבען שרייבען.

פאר די קינדער אהן די היימען
וואס ער פלעגט זיי ליעבען;
פאר די קינדער וואס מ'האט זיי
איז דער פרעמד פארטריבען.

האט ער עפעס זיי ענטדעקען
דעמאלט זיך געקליבען?
ביי די ערשטע צוויי־דריי ווערטער
איז ער שטיל געבליבען.

האט דערהערט ער רופען, רופען?
פון דער ווייט געזאנגען?
אויף זיין פערער איז א טראפען
טינט פארשטומט געהאנגען...

איז נאך פריהצייטיג געוועזען.
וואס ער האט פארנומען?
האט ער ניט געמארט דערצעהלען.
וואס עס וועט נאך קומען?

אד, ווי וואלטען מיר איצט וועלען.
איז דער צייט פון שרעקען.
דאס וואס ער האט מיטגענומען
קענען דא ענטדעקען.

וועלכע בילדער האט געשוועבט דאן
פלינק פאר זיינע אויגען?
איז א טויב א ווייסע דעמאלט
פאר איהם דורכגעפלוניגען?

האט זיך אליהו הנביא
פאר איהם דורכגעטראגען.
ווי ער קומט אראפ אהערצו —
אויף א פייער־וואגען?

האט געזעהן א בארג א הויכען
 וואו די קינדער שטייגען?
 און די וועלכע בלייבען אונטען
 שמעהען שטיל און שווייגען?

אדער האט ער דאן געהערט שוין
 משיח'ס שופר שאַלען,
 און דערהויכט ווערט יעדער, וועלכער
 איז געווען געפאלען?

און עס זאמלען זיך די אלע —
 אין עקוועלט פארטריבען? ...

...
 ביי די ערשטע צוויי־דריי ווערטער
 איז ער שטיל געבליבען...

קריסטליך

עפעס פיהל איד מיד פארזינדיגט.
 כ'פיהל מיד קריסטליך היינט.
 איד האב ליעב אידעדען מענשען.
 מעג ער זיין מיין פינדל.

האט מיר ווער א פאטש געגעבען
 בייזמוטיג און דרייסט.
 ניב איד איהם די באק די צווייטע —
 פונקט ווי יעזוס הייסט.

כ'פיהל זיך נישטיג אוו דערשלאגען
 אוו איד קניה איז שאנד...
 כ'וויל מיט קיינעם זיך ניט שלאגען,
 מעג עס זיין פאר לאנד.

כ'וויל ניט קיין נקמה נעהמען
 פון דעם גרעסטען נאר...
 פאר אזוינע מדות, קריסטען,
 זאנט, וואס קומט דערפאר?...

פארוואורף

ס'ליענט א בריוועל אויפ'ן טיש
 מיט א שטומער טענה,
 מיט א פארוואורף קוקט מיד אז
 יעדע שורה זיינע :

„כ'בין איז ווייטערוויימען לאנד
 ערנעץ וואו געפאנגען :
 האסט געלאזען מיד אליין,
 ביזט ניט נאכגעגאנגען.

„האסט אפילו קיין געשריי
 ניט צו הויך געגעבען :
 ס'האט די זון אזוי געשיינט
 אוו באגריסט דאס לעבען.

האסט געטראכט: די צייט פארנגעהט
און וועסט רוהיג בלייבען:
אבער פריינד, דו זעהסט — איד לעב
און איד קען נאך שרייבען.

און אפילו — גאט באהיט —
כ'זאל אמאל פארשטומען,
וועסטו אלץ א בריה פון מיר
איינמאל נאך באקומען.

וועל איד דיר אין יענעם בריה
הארצליך לאזען גריסען.
און דו וועסט אלץ טראכטען וואו,
און וועסט קיינמאל וויסען...

רופט מיר

רופט מיר — איד בין גרייט צו דינען
אייד, מיט אלץ וואס איד פארמעג,
מיט די לעצטע אלע טעג,
מיט מיון גליק, וואס גלאנצט דערינען.

רופט מיר ווי אמאל פארצייטען.
אויב איד בין ניט גרויס ווי זיי —
פיהל איד שטארקער אייער וועה
שווערער פאלט די טרער פון ווייטען.

מיר שוועבט

מיר שוועבט פאר די אויגען פון היים די געזיכטער,
מיט וועלכע איד האב זיך געשיידט.
די בליקען, וואס האבען אין הארצען געדרונגען,
די ווערטער וואס האבען ווי ליעדער געקלונגען,
און האבען אין הארץ מיר די בענקשאפט פארזעט.

נו, האט זיך צוואוואקסען די בענקשאפט אין הארצען :
דער בארען קען בעסער ניט זיין ;
עס ווערט דארט פון טרערען דערשטיקטע כאפייכטעט,
פון שטראהלען פון ליעבע דערווארעמט, באלייכטעט,
און ס'קומט ניט קיין פרעמדער אריין.

איך גלויב

איך גלויב אין דער קראפט פון די נאהענטע,
וואס זיינען צוזעעט און צושפרייט ;
זיי וועלען מיט ליפען פארשלאסענע,
דערהארען, דערווארטען די פריד.

זיי וועלען מיט ארעמס אהנמעכטיגע
פארניכטען די ביז איבעראל ;
און וועלען ביי פענסטער פארהאנגענע
באגריסען די ערשטע דעם שטראהל.

זיי וועלען ביי טירען פארריגעלטע
 דערטרוימען דעם העכסטען פארלאנג,
 און וועלען ביי שוועלען פארבלוטיגטע
 די ערשטע דערהערען זיין גאנג.

די דאמע

די דאמע ביי וועמען ער וואהנט —
 א קריסטין — ער זעהט זי גאר זעלטען;
 „גוט מארגען“, „גוט נ'אבענד“ — ניט מעהר;
 צוויי פרעמדע און ווייטע צוויי וועלטען.

פון נארדען פון ווייטען איז ער,
 און זי איז א היגע, פון זידען;
 זי שטאמט פון די פני פון דעם לאַנד,
 און ער קומט פון ארעמע אידען.

דאך ווערט ער אמאל ניט געזונט,
 דאן קומט זי מיט שמייכלענדע אויגען;
 זי זיצט ביי זיין בעט און זיי דאכט:
 א י י ז לאַנד האט זיי ביידען ערצויגען...

דער מאראן

העי, מאראן, מאראן.
 אונגליקליכער דו!
 אין דיין הארץ אין האם.
 אין דיין אויג אין רוח.

אין דיין הארץ אין האם,
 קענסט דאך גארנישט טאן,
 ווען עס רופט דער גלאק
 צו דער פראצעסיאן:

ווען עס קלינגט דער גלאק
 צלמס'טו זיך דאן,
 ציטערט דיר די האנט, —
 ארימער, מאראן.

הערסט דעם גלאקען-קלאנג —
 עמיץ ווערט פארברענט...
 ס'איז דיין ברודער דארט
 האסט זיין קול דערקענט...

וויינען ווילט זיך דיר
 נאך דו האלסט זיך איין:
 העפליך אין געשפרעד
 לאזטו זיך אריין.

נריסט דיר א מאנאר.
שמייעלסטו איהם צו.
העי, מאראן, מאראן,
אונגליקליכער דו! ...

ווי וואלסטו געוואלט,
ביי דעם אש און רויד.
זאגען וואס דו טראכסט —
און פארברענט זיין אויך!

אויפ'ן בארג

איד בין אויפ'ן בארג,
מיין הארץ איז אין טאל :
דארט האב איד געהאט
א ברודער אמאל...

איד בין אויפ'ן בארג
פון אלעמען ווייט —
מיין ברודער פון טאל
געהט נאך ביי מיין זייט.

איד בין אויפ'ן בארג,
דא איז אזוי שעהן —
מיר דאכט, אז איד הער
פון טאל א געוויין.

אזוי ווי א קרוין
 די זון אויף מיין קאפ.
 עם ווינקט מיר א האנט :
 צום טאל קום אראפ.

איך בין אויפ'ן בארג...
 קיין שאַרד און קיין ריהר...
 כ'הער אימיצער שרייט :
 דערמאן זיך אן מיר...

סידי דעלין

(א ניו־יארקער העלדין)

אז דו באטראכטסט עם, דאכט זיך :
 וואס איז א פאזה? נו, וואס?
 דאך פלאטערט אויך ניט דיינע,
 דאן איז עם א פארדראס.

און פלאטערט אויך ניט דיינע,
 פון ווייס און בלאהען פארב,
 דאן דאכט זיך, אז זיי זאגען :
 דו טארסט ניט לעבען : שטארב !

ניט אלע קענען פיהלען
 און ניט פארשטעהן עם גאר :
 געפיהלט האט עם גאר איינע,
 דאס קינד פון דרייצעהן יאהר.

די קליינע, ליעבע סיידע
ווערט פלוצים שטארק און גרויס
און אין די פרעמדע גאסען
וואקסט א נביאה אויס.

עס האט פאסירט גאר נעכטען.
דאס האט פאסירט גאר לאנג:
און ווידער זינגט און קלינגט אונז
פון דבורה'ן דער געזאנג...

און ווען עס קומען פלשתים,
דאן קומט א דבורה און
און שטעלט פאר פאלק און פרייהייט
דאס לעבען איהרס אין קאז...

דאס האט פאסירט פארצייטען
און איצט אין אונז'רע טעג...
און קיינמאל וועט פארוואקסען
צום ליעבען גרוב דער וועג.

דאס אידישע ליעד

איד ביז געווען אין קאלטען לאנד קאנאדע,
אין איינער פון די ווייטסטע שטערט:
דער שניי האט צוגעדעקט, פארשיט
די גאסען אלע און די מערק.

מײן גאט! — האב איך געטראכט — ווי ווייט
דיין פאלק פארטריבען איז, צושפרייט...
ווי קאלט דא איז, ווי ווייט עס איז —
און ס'האט געפרוירען מיר מײן הארץ.

איז אבענט־צײט האט מיר א פריינד,
א ווייטער פריינד, אוועקגעפיהרט,
צו ווייזען מיר א קינדער־שול,
וואו אידיש ווערט געלערענט דארט.

איד האב געזעהען דארט קינדערלעך
און אויגען לויכטען — פינקלענדיג:
זיי האבען אלע אויסגעזעהען,
ווי ווינטער־בלומען אונטער גלאז.

זיי האבען הילכיג מיר באגריסט,
גערעדט צו מיר אין אידיש רײז,
און נאכדעם האבען זיי געזונגען מיר
דאס ליעד פון „פריפעטשיק, וואו ס'ברענט א פייערעל“

צוריקוועגס האב איך מיר געווענדט צום פריינד:
מיר דאכט, געפאלען איז דער פראסט...
ער האט געשמייכעלט און געזאגט:
דאס ווארעמט אייך דאס ליעד נאך אלץ.

און בלייבענדיג אליין האב איך געטראכט:
דא, אומעטום דאס זעלבע פייערעל...
איז קאלטען לאנד מאנאדא, און אין סיבירען־לאנד —
דאס זעלבע פייערעל, דאס זעלבע אידיש ליעד...

א תפילה

און אז ס'וועט קומען דער בייזער וועטער,
 שפעטער, שפעטער —
 דער ווינט וועט בלאזען
 אויף וועלקע גראזען.
 אויף וועלקע בלעטער,
 און אלע וועלען מיר פארלאזען —
 פארלאז מיר ניט,
 מיין אידיש ליעד...

איך און די וועלט

זיני די גאנצע וועלט וואלט ליידען
 גוט אליין זאל מיר זיין בלוין :
 וואלט איד דאז די וועלט די גאנצע
 איינגעלאדען אין מיין הויז.

איד וואלט טרייסטען זי און צערטלען.
 און געזאגט : ניט זארג זיך וועלט.
 ביז זי וואלט צו זיך געקומען
 און זיך אויף די פיס געשטעלט.

ווען די וועלט געווען וואלט גליקליך,
 איד אליין בלויז פול מיט לייך,
 וואלט איד דאן צו איהר געקומען
 און געפארערט : גיעב מיר פרייד !

אבער אז מיר ביידע ליידען,
 סיי די וועלט און איד אליין, —
 האט די וועלט ניט וואו צו קומען
 און איד האב ניט וואו צו געהן...

ווער באשטימט

ווער באשטימט אונזער לעבען און טריט
 אין דער פינכטערער נאכט ?
 און ווער שיצט אונז, ניט אכטונג און היט
 און ווער אונז באוואכט ?
 אדער זיינען מיר אלע אליין
 אהן שוץ, ווי אין מדבר דער שטיין ?

איבער אונזערע קעפ ווער וועבט אויס
 די שלייערן דין און געדיכט ?
 ווער צינדט עס און ווער לעשט עס אויס
 אין פינסטערן וועג אונזער ליכט...
 אדער דער זעלביגער ווינט —
 ער לעשט אין ער צינדט ?

ניו־יאָרקער בילדער

1.

די מאַמע

די מאַמע פיהרט דאָס וועגעלע
 מיט לייכטע, קליינע טריט :
 אַד, אינוועניג, אין וועגעלע
 איהר קינד זי שיצט און היט.

דאָס וועגעלע איז לייכט און גרינג,
 דאָס קינד איז גרינגער נאָד :
 דאָד גרינגער איז די מוטער־לאַסט
 און זיס און ליעב דער יאָד.

א יונגע מיידעל קוקט עם אַן
 בשעת זי געהט פארביי :
 זי איז נאָד יונג, זי איז נאָד שעהן,
 פון מוטער־לאַסטען פריי.

זי קוקט אריין אין וועגעלע :
 אין ווייכען קישען ליענט
 דאָס קינד אַן איינעמוליעמע
 און שמייכלט פארגעניגט...

דערנאך קוקט זי דער מוטער אן.
 דאס מיידעל גיט א טראכט :
 „איד וועל דעם ענטפער היימאנען
 נאך געבען היינט פאר נאכט.

וואס געהט מיר זיין פרנסה אן ?
 ניט רייכקייט איז דאס גליק..“
 און ווארפט צוט קינד אין וועגעלע
 א שמייכלענדיגען בליק...

2.

דער „ניום-באָי“

עס צושימען זיך די אינגלעך
 מיט די אויגעלעך, וואס פינקלען.
 מיט די צייטונגען די פעקלעך,
 אין די גאסען, אין די ווינקלען.

שיט דער שנעע, צי גיסט דער רעגען.
 ברענט דער פראסט און שרפה'ט שרעקליך.
 יאנען, איילען זיי און לויפ
 אין די קירצע זומער-רעקלעך

מאנכער מיט א שאף פארבונדען,
 (קענטיג דער האט נאך א מאמען!)
 און זיי יאגען און זיי פליהען,
 האכען מורא צו פארזאמען!

העי, דארט שמעהט דער איד דער אלטער
 מיט א לאנגער בארד, צופלאכטען,
 האלט ער אויך א פעקעל „פייפערס“.
 וואלט דער באי איהם שיער נעשאכטען!

וועניג זיינען דא דען שעפער,
 וואו מען ארבייט קליידער, מאנטלען;
 ווערזשע הייסט איהם זיין א פוילער
 און מיט צייטונגען גאר האנדלען?

האט דעם בעסטען פלאץ פארנומען
 טראכט דער באי, שטארק אנגעבלאזען.
 פונקט אין ווינקעל לעבען סאבוויי —
 ניין! ער וועט עס ניט דערלאזען!

און א צווייטען פלאץ א גוטען
 — מאכען וועט ער א פארמעגען —
 האט דער לאמיר באי פארכאפט גאר,
 יענער יחסן מיט דעם שמעקען.

און עס ווערט א קאמף פאר פלעצער
 פאר די רוישענדיגע ווינקלען...
 שווארצע אויגען ביי די קינדער,
 ווי ביי גרויסע, ביזע, פינקלען...

8.

פייער

כיי דער זייט פון טראטואר
אין א טאג א טריבען,
בין איד, געהענדיג אין גאס,
פלוצים שמעהן געבליבען.

ס'האט א פייער מיר פארשמעלט,
מיר מיין וועג אהן ציעלען :
ס'האט א פייער הויד געברענט,
וואו די אינגלעך שפילען.

אך, די שקצים ! לאזען ניט
דורכגעהן גאר קיין מענשען ;
דאך אין הארץ געמוזט האב איד
שטילערהייט זיי בענשען.

פונקען פליהען אין דער הויד
העלער און געשווינדער
און די ארמע, גראהע גאס
ווערט באלויכט פון קינדער.

פאלט דער פייער פלוצים אפ.
 ווילען זיי ניט ראסטען,
 און א אינגעלע ברענגט צו
 נאך אז אלטען קאסטען...

און צובראכען ווערט עס גלייך —
 האלצלעד דיין און טרוקען:
 ווערט דאס פייער ווידער גרויס
 ס'איז א פרייד צו קוקען.

ארום פייער שפרינגען אום
 אלע קליינע יונגען,
 און דער פייער שפיעלט אויך מיט,
 לאכט מיט רויטע צונגען.

ווילט זיך ניט אוועקנעהן נאך,
 קיינער זאל דערקענען:
 אלץ, וואס איז געווען בעפאר
 לאזען דא פארברענען...

4

א ניגעריל

א ניגעריל, א קליינס, ווי סאזשע שווארץ.
 האב איד געזעהען זיך שפילען ביי א הויז,
 עס האט געטרויערט און געשראקען זיך מיין הארץ:
 מיין גאט! ווי מאוס דיין באשעפעניש זעהט אויס!

און פלוצלונג האט דאס קינד דאס שווארצע זיך צולאכט.
 זיך קויקלענדיג און שפילענדיג אויף דר'ערד:
 מיין גאט! וואס איז מיט מיר אזוינס? האב איד געטראכט.
 וואו האב איד ערגעץ אזא לאכען לאנג געהערט?!

איד האב דערמאנט זיך, אז מיין ברודעריל אמאל.
 מיין ווייסער ברודעריל, ווען ס'איז געוועזען קליין,
 האט אויך געלאכט אזוי, עס איז דאס זעלבע קול —
 און גלייך איז מיר דאס שווארצע קינד געווארען שעהן...

6.

די ברעד-ליין

עס שטעהט אין דעם נידריגען טייל פון בראדוויי,
פון ניו יארק'ס עשירות און „ביזנעס“ דאס הארץ,
אין פינסטערער נאכט און אין פינסטערער שטונד —
א רייהע געשטאלטען מיט פנים'ער שווארץ...

ביי'ן טאג האט גערוישט דא, געקלונגען דאס נאלד:
מיט שטאלץ האט גערודערט, רעגיערט דא די מאכט.
און איצט האט פארנומען דעם פלאץ דא די נויט —
א דריקענדע שטימע, מיט ליפען פארשמאכט...

עס שטעהט דא די „ברעד-ליין“ — די רייהע איז לאנג
און קומט פון מינוט צו מינוט אלץ מעהר צו...
דאס זייגען די אפפער פון טאג'ער רויב,
וואס האבען קיין ווינקעל און האבען קיין רוה...

דער איינציגער פלאץ, וואו זייער האפענונג ליגט,
איז דא אין דעם ווינקעל פון רייכען בראדוויי.
דא ווערט זיי צוטיילט פון די זאטע, וואס בלייבט,

זיי שמעהען אין זייערע שמאנאנס געהילט
און קוקען מיט אויגען פארנליווערט און שטאר;
עס איז דארט פארלאזשען דאס בושדהגעפיהל,
דארט שימערט א טעמפער, פארנלעזערטער צער...

נאר אפט בליצט די קנאה ביי איינעם אין אויג,
דאס איז ער מקנא דעם ערשטען אין „ליין“.
אוי ער איז דער לעצטער — א. שטילער — ניט לאכט! —
עס קען צווישען „לעצטע“ א לעצטער אויך זיין! ...

ווער?

(פאנטאזיע)

— ווער האלט די מאכט,
די פינסטערע מאכט?
די אלטע, די אלטע,
די אוראלטע נאכט.

— ווער פאלגט דער נאכט,
דער אוראלטער נאכט?
די יונגע, די יונגע
פול לעבען, פול מאכט.

— ווער חוליעט, ווער לאכט
אין מיטען דער נאכט?
די פינסטערע מאכט
האט א שמחה נעמאכט.

— ווער האט איהר דעם וויין
 דעם רויטען געשאפט?
 די יונגע, די יונגע
 פול לעבען, פול קראפט.

— ווער וויינט — ווער וויינט?
 איז מיטען דער נאכט?
 די יונגע, די יונגע
 פול לעבען, פול מאכט.

— ווער היט, ווער שיצט
 די פינסטערע נאכט?
 די יונגע, די יונגע
 זיי האלטען די וואכט...

אין דער פרייה

איז דער פרייה געגאנגען
 זיינען זיי צוריק
 נאך א נאכט פון פריידען.
 נאך א נאכט פון גליק.

ביידען אויפ'ן הארצען
 איז געוועזען שווער;
 זי — ווי א בארויבטע.
 ווי א רויבער — ער.

פון די אלע ווערטער
 איז אין הארצען פוסט —
 וואס זאל ער איהר זאגען,
 האט ער ניט געוואוסט.

זי האט זיך געטוליעט
 צו זיין ארעם פעסט,
 ווי א טויב א קראנקע
 איז די קאלטע פרעסט.

ער האט זיך געפיהלט אויך
 שווער אזוי אין נאנג,
 ווי מען וואלט אין תפיסה
 פיהרען איהם אויף לאנג.

א מענש

איז דעם וואלד איז דא
 חיות אלערליי :
 קומט די בייזע שעה
 לעב דאן גוט מיט זיי.

זאג דעם וואלף, ער איז
 ווי א לעמעל גוט :
 דוף דעם פוקס אז : „ריעז“.
 זאג דעם האז : „האסט מוט!“

אויך דעם קרומען בער,
 ניב איהם כבוד אפ :
 דוף איהם : גנעדיגער הער,
 דוף איהם : פילאנטראפ.

שמייכל יערען צו,
 וואס זיי טוען : בענש,
 דאמאלט, חיה, דו —
 וועסטו זיין א ט ע נ ש !...

קהלת

(פראגמענט)

אלע, מיין זוהן, איז גארנישט,
 אלץ איז נארעריי :
 ס'געהט דאס גאנצע לעבען,
 ווי א ווינט פארביי.

און צו וואס דאס מיהען
 פון דעם מענש אויף דר'ערד,
 אז די אלע גליקען

האבען ניט קיין ווערט ?
 דורות געהען, קומען —
 ווייס ווער — ווער זיי טרייבט ?
 בלוין די ערד די איינע
 אלץ דיזעלבע בלייבט.

אלע קוואלען פאלען
 אין דעם ים אריין:
 און דער ים קאן פולער
 אלץ דערפון ניט זיין.

וואס עס איז געוועזען,
 דאס וועט זיין צוריק, —
 ס'בייטען זיך די מענשען,
 דאך דיזעלבע שטיק...

א שפיעלצייג

מיט א שטיקעל שמאמע
 האט דאס קינד געשפיעלט:
 זיך א שפיעלצייג מאכען
 האט דאס קינד געציעלט.

האט גערעהט די שמאמע
 פלייסן הידאוו-הער:
 ביז עס איז געווארען —
 ווייסט איהר וואס? — א בער?

האט דאס קינד דערפרעהט זיך
 און זיך הויך צולאכט:
 מיט די אייגענע הענטלעך
 זיך א בער געמאכט.

אבער אז פון שאפען
איז די פרייד אוועק,
האט דאס קינד דאס קליינע
טיעף דערפיהלט א שרעק :

בערען זיינען שרעקליך.
עסען קינדער דאך...
האט דאס קינד ציאוווינט זיך
אויף זיין גרויסען בראך.

האט דאס קינד געשווארען :
קיינמאל וועט עס מעהר
פון אז אלטע שמאטע
מאכען זיך א בער.

דער שפיגעל אין טאנץ-זאל

אין דעם גרויסען, פרייען טאנץ-זאל,
וואו די טענצער קריגען פליגעל,
הענגט דארט אויפ'ן סאמע מזרח
א געשליפטער, קלארער שפיגעל.

און די אלע יונגע פארלאך,
העל באשטראהלטע פון די ליכטער,
טאנצען אפ זיך אין דעם שפיגעל
מיט די פרעהליכע געזיכטער.

ניט קיין איין מינוט אפילו
 בלייבט דער שפיגעל גאר א לעערער.
 ער פארדאפעלט יעדעס פארעל
 און זיי ווערען מעהר און מעהרער...

נאכ'ן טאגז איז קורצער פאווע
 שטעלט א מיידעל זיך אנטקעגען,
 ווי זי וואלט איהר פריינד, דעם שפיגעל
 אויפ'ן אויער עפעס פרעגען:

„ווי געפעלט דיר, זאג, מיין לאקעל?
 זאל עם בלייבען אויפ'ן שטערען,
 אדער אויפ'ן קאפ פארשארען?“ —
 ענטפערט איהר דער שפיגעל גערן:

„אויפ'ן שטערען איז עם שעחנער.
 אויפ'ן קאפ איז עם סאלידער“...
 און דאס מיידעל שטעהט און חו'ט זיך
 און ער שפיגעלט איהרע גליעדער...

קומט א יונגערמאן גאר זעלטען.
 איז דער שפיגעל ניט דאגעגען...
 כאטש איהם דאכט זיך, אז באשאפען
 איז ער בלויז פאר מיידלעך וועגען.

און ער צייגט איהם, אז זיין שניפסעל
 איז צו הויך ארויפגעקומען...
 ווייטער ביסטו גאר אין ארדנונג —
 געה, און זאל דיין מיידעל קומען.

דאך, דער יונגערמאן ער שטעהט נאך —
 ס'איז זיין שווארצער ראק דער עכטער
 ביי די לאצען ווייס געווארען —
 מאכט דער שפיגעל א געלעכטער:

צופיעל פודער האט דין מיידעל.
 דריק זי שוואכער צו דין הארצען —
 פארזוכטיג מיט ווייסע מיידלעך,
 ווען דו טראגסט א ראק א שווארצען.

און אזוי די נאכט די גאנצע
 מוז ער יעדערע עמפאנגען.
 ביז עס הויבט אן דרויסען טאגען
 און די יוגענד ווערט צוגאנגען...

בלויבט דער שפיגעל לעער און לעערער,
 חרוב איז די וועלט אין גאנצען...
 דען די וועלט באשטעהט ביי'ן שפיגעל,
 בלויז פון פארלער, וועלכע טאנצען...

נאכ'ן שטורעם

נאכ'ן שטורעם ווערט עס שעחן
 און דער הימעל לויטער, ריין:
 נאכ'ן בליץ און דונער-קנאל

גלעט און ווארעמט יעדער שטראהל,
וואס עס ווארפט די זון דאן צו
פון איהר הויכקייט, פון איהר רוה...

און אז אנדער באלעבאס,
וואס געוועזן איז פול פארדראס
אויפ'ן רונער, אויפ'ן בליץ
און געציטערט: גאט באשיץ! —
עפענט טיר און פענסטער אפ
און ער רוקט ארויס דעם קאפ...

און ער מורמעלט: „גאט געלויבט!
אפגעווישט און אפגעשטויבט
איז די ערד געווארען צינד
נאכ'ן מבול, נאכ'ן ווינט,
איצטער וועט שוין רוהיג זיין“ —
און ביים פענסטער שלאפט ער איין...

אין ארימען געגענד

אין איינעם פון גרויע פארנאכמען
אין ארימען געגענד,
האב איד איהם באגעגענט,
ביים שענק א פארמאכמען,
א שטילען, פארטראכמען,
די קליידער צוריסען —

די ליפען פארביסען...
 געשטאנען, געקוקט אין די דונקעלע שויבען
 פון שענק דעם פארמאכטען,
 ווי עמיצער וואלט איהם בארויבען.
 און נאכדעם האב איד שוין פארנומען
 א מורמלען, א ברומען :
 „איהר האט ביי מיר אלץ צוגענומען,
 גערויבט מיר פון היים און געליעבטע...
 און טאמער אין שעה'ן באטריבטע
 פלעג איד אהער קומען,
 פארנעסען ביי העלע געטראנקען
 די גרויע געדאנקען :
 ביי'ן בער וואס פלעגט שוימען
 אביסעלע טרוימען —
 האט איהר דאס מיר אויך ניט פארנומען.
 די איינציגע רעכטע —
 איהר בייזע און שלעכטע!“ —
 און איז אין דעם הושך אנטרונען...

אין א שטילער געסעל

אין א שטילער געסעל
 וואוינען מענשען טריעבע,
 ווייסען ניט פון פריידען,
 ווייסען ניט פון ליעבע.

וואוינען זיי דא יאהרען.
וויילען זיי ניט ציהען,
דען דיזעלבע יאהרען
אומעטום פארפליהען.

וואקסט דארט ניט קיין בוימעל,
בליהט דארט ניט קיין בלומעל,
און די קליינע קינדער
מאכען ניט קיין טומעל.

אלע ווי פארנליווערט,
אלע ווי פארפראען,
אויף די טריעבע פענסטער
טאג און נאכט די שטארען.

טרעפט אמאל, פארבלאנדזשעט
גאר ניט מיט זיין ווילען,
איינער מיט א קאסטען,
הויבט ער אן צו שפיעלען.

שפיעלט ער אפ איין ניגון,
הויבט זיך אן וואס ריהרען,
שפיעלט ער אפ א צווייטען —
אפען פענסטער, טירען.

עפענען זיך הערצער
און די אויגען גלאנצען,
אויף א שויס א מוטער'ס
הויבט א קינד אן טאנצען...

הויבען אן פון קאסטען
טרייסט זיך גיסען, פליסען.
ווי ער וואלט פון אלע
טיעפע סודות וויסען...

ווי ער וואלט געגריסט זיי
פון דער וועלט דער ווייטער
פון דער וועלט דער נומער.
און פון דער פארשייטער.

הויבט דאס שטילע געסעל
עפעס אן באנעהמען.
הויבט זיך אן פארטראכטען.
הויבט זיך אן צו שעמען...

ביז עס ווערט דער קאסטען
ענדליך דאך אנשווינגען.
אבער אין דעם געסעל
בלאנדזשעט אום דער נינוז...

אימער פריהלינג

עס איז אלץ אזוי געענדערט
אין דער לעצטער צייט :
וואס געוועזען איז דיר נאָהענט
איז געוואָרען ווייט.

וואס געוועזען איז דיר טייער —
 ביליג איז אצינד :
 וואס איז שטארק און פעסט געשטאנען
 האט פאריאנט א ווינד.

וואס דו האסט די היים גערופען
 איז דיר איצטער פרעמד
 און דאס שעהנסטע איז דיין הארצען
 ליענט אזוי פארשעמט.

כלוין דער פריהלינג איז ווי שטענדיג —
 נוט און שעהן און מילד
 און זיין יעדער שטראהל און אטהעם
 שטילט דיין וועה און שטילט.

קענטיג, אז איז ווייטען הימעל
 איז נאך ניט באקאנט
 ווי מען האט די ערד צומיילט איצט
 לאנד געטוישט אויף לאנד.

און מען ווייס ניט אז דער ים איז
 אלץ פארשטעלט ביז היינט,
 און געשיקט האט מען דעם פריהלינג
 ווי א גאסט, צו פריינד...

די נאַרישע שפּיעל

די נאַרישע שפּיעל
פון פּרייהייט און גליק,
דער אייביגער ציעל —
נעהט הין און צוריק.

קרבנות אָהן צאָהל
און וואו איז דער זין ?
עס וויענט זיך די שאל
צהער און אהין.

דאָ הויבט זיך דאָס בייז
און באַלד זיענט דאָס גוטס,
און ווער פון אונז ווייס
פון ביידען דעם נויץ.

עס וויענט זיך און וויענט !
שוין גלייך ! נאר אומזיסט !
דאָס גוטס האָט געזיענט,
דאָרף היט זיך, מען שיעסט !

דעם מלך'ס שרעק

און אז דער מלך איז ארויס אין נאם
 פארקליידעט ווי א בירגער פון דער שטאט
 האט ער, אנשטאט צו האבען פרייד און שפאם,
 דערשראקען זיך ווי פאר א שטראף פון נאם.
 אד, וואו ער קוקט זיך אום
 איז טרויער... שטיל און שטום...
 פון הייזער קוקט ארויס דער וועה,
 א קינד פאר הונגער ערגעץ שרייט,
 א קריפעל געהט פארביי אויף קוליעס צוויי
 און קרעכצען טראגעז זיך פון ערגעץ ווייט.
 און וואו ער האט געקעהרט זיך און געווענדט
 האט ער געזעהן נאך קריפעלס, ווער אהן פיס, אהן הענט...
 און זקנים הונג'ריגע אויף יעדען טריט און שריט
 און קיין געזונטען יונגען מאן איז ערגעץ ניט!
 א פרוי, פון הונגער, עלענד א געשטאלט
 האט אנגעקוקט איהם, מיט די שולטערן געדריקט:
 מיין הערר! איהר זייט דאך נאך קיין זעכציג יאהר ניט אלט —
 האט דען דער מלך אייד אין קריעג נאך ניט געשיקט? ...
 און וואקלענדיג פאר הונגער איז די פרוי אוועק
 און האט דעם מלך שטעהן געלאזט אין שרעק...

אויף א ווייטער'ס טויט

פארלאשען די שטראהלען.
פארלאשען דאס ליכט :
מיין פריינד איז געפאלען
מיט בלוט זיין געזיכט.

די אויגען נאך אפען
און קוקען מיר אן :
ווי האט עס געטראפען.
ווער האט עס געטאן ?

מיין נאהענטער ווייטער,
מיין ליכטיגער פריינד,
א קנעכט א באפרייטער
געטאן האט עס היינט...

די בלוטיגע פלעקען
זיי ווערען מעהר גרויס...
די שטראהלען, פון שרעקען,
זיי לעשען זיך אויס...

יענע פרייהייט

און ווען יענע פרייהייט וועט קומען
און לעבען וועט זיין מיר באשערט,
לאזט איבער פאר מיר צוויי דריי בלומען
אויף אונזער בשותפישער ערד.

לאזט איבער א ביכעלע ליעדער
 און טרויעריג זאלען זיי זיין ;
 און אויב עס איז איד נישט דערוועדער —
 לאזט איבער א קריגעלע וויין.

און צווינגט מיר נישט גליקליך צו לעבען
 און לאזט מיר צורוח און אליין ;
 און איד וועל מיין ברכה דאן נעבען
 דער פרייהייט, וואס איז אזוי שעחן...

דונקעלע נביאות

און וועט שוין די רעכענונג ווערען נעמאכט
 צי פאלש אדער ריכטיג.
 און וועט זיין דאן טאג צי וועט דאן זיין נאכט.
 צי פינסטער, צי ליכטיג —
 מיר וועלען נישט קענען פארגעסען.
 דאס הארץ וועט אינז דריקען און פרעסען.
 מיר וועלען ארומגעהן געבויען די קעפּ,
 ווי מענשען בארויבטע
 און וועלען אפילו אויף גאלדענע טרעפּ
 זיך פיהלען פארשטויבטע.
 מיר וועלען דאס אלטע געדענקען
 און קוקען צוריק אלץ און בענקען.
 מיר וועלען דאן וועהלען אליין אונזער גליק.
 דאך זיין די באהערשטע
 און וועלען אלץ ווענדען געהיים אונזער בליק
 צו יענע, די ערשטע.
 מיר וועלען זיין פריי, דאך געבונדען
 צו דעם, וואס געווען איז פארשוואונדען...

אינהאלט:

I.

זייט	דורך פינסמערע טויערען
7	דורך פינסמערע טויערען
7	איינציגע
8	זייט גרייט
9	אונזער ווארט
10	דאס שווייגען
11	איז טרויער
12	ניט רייד
13	ווי קנעכט
14	צו זיי
15	געלייבט
16	דער רייטער
17	איז פינסמערער צייט
18	דער חלום פון רין
19	פון איין זייט וועלט
20	איר האב געוואלט
21	דערזעלביגער
22	ווען ?
24	עלזאס-לאטערינגען
25	א טרוים
26	אלע אינזלען
27	שאדענס
28	א ים-ליעד
29	וואו איז ער
30	איז אונזערע טעג
31	פארגעבונג
32	די ערווארטונג
34	דער רוף
35	ס'וועט זיין אמאל

זייט

36	— — — — —	וועד ...
37	— — — — —	א פראגע
38	— — — — —	שטורמישע צייטען
39	— — — — —	פון בארג אין טאל
39	— — — — —	זייט ניט ביין
40	— — — — —	ווען די בלעטער פאלען
41	— — — — —	אין מיטען נאכט
42	— — — — —	אויף דער וועלט
43	— — — — —	איד שפיעל אייד ניט

II

חרובה היימען

47	— — — — —	הילף !
48	— — — — —	ווי אזוי ער זעהט אויס
49	— — — — —	דאס קליינע קינד
50	— — — — —	אויף פולענס טייד וויקסעל
51	— — — — —	די קערה
53	— — — — —	נייע וואנדערער
54	— — — — —	צו מיין פאלק
55	— — — — —	דאס ווארט
55	— — — — —	איד שעהם מיר
56	— — — — —	ניט זאגט
56	— — — — —	דער געלעכטער
57	— — — — —	היינט
58	— — — — —	דער פרעמדער
60	— — — — —	דאס שוויגען
61	— — — — —	דאס שווארצע בוך
63	— — — — —	אין דער פריה
64	— — — — —	די פענסטער
65	— — — — —	ווינטען
66	— — — — —	עראינערונג
67	— — — — —	אין מיין גאס
68	— — — — —	מיר דאכט
69	— — — — —	ביים זיידענס הויז
71	— — — — —	איד געדענק

זייט

72	די איבערגעבליבענע
73	אלע מאָל
75	פארנאכט אויפ'ן פעלד
76	איז טרויעריגע טעג

III.

אין אלע ציימען

79	אינוואמע אווענדען
80	וועלט־טרויער
81	פערלען מיינע
82	איינס
83	אמאָל איז געווען
84	וואָר אויף!
85	אלע
85	באפרייאונג
87	ניט זאָג
87	איד בין דער הערבסט
88	בעטראגען
89	א. לייטער
89	שעהנע הערבסט־מעג
91	דער פילאזאָף
92	א טרינק־ליעד
93	זינג
94	אויף אלע פעלדער
95	פארשפעטיגט
96	ווי גוט
97	א געדאנק
98	איז טונעל
99	אווענד אויפ'ן לאַנד
101	א מיעדער טאָג
102	א געשריי
102	צו גאסט
104	צווישען פרעמדע
105	איד הער איז גאס
106	דער שטיין־קריצער

זייט

107	די זינד
108	איבער
109	דער ענטפער
110	פארטאג
111	ווער זיינען זיי ?
112	דער אייביגער קוואל
113	אויף א באל
114	דער פיהרער
115	דער לאמטערן
116	נאכט
117	אויפ'ן בריק
118	די שטילע גאס
119	א געשפרעך
120	א הייזעלע
121	שאטענם
122	אפגענארט
123	די וועלט-טוייערען

IV.

דאס ליעד פון ליעבע

127	צו א ווייטער
128	צו א בילד
129	עס בלייבען
זייט	
129	צוויי בילדער
130	ווי שיפען
131	נאך א יאהר
131	די צייט
132	א פאר
133	מין נארטען
134	וועג נישט
135	א יונגע פרוי מיט גראהע האר
136	מיט פערמאכטע אויגען
137	שטילערהייט
138	א פרעמדער יום-טוב

זייט	
138	צוויי לעבענס
139	די לעבע פון בוך
140	איך ווייס
141	איהר ווייסט
141	צוויי פרוינד
144	אין מיין קעניגרייך
145	צוויי בילדער
146	די אייביגע שעהנייט
147	פאלקס-מאטיוו
148	א פארוועלפטע שעהנהייט
149	שיר השירים

V.

געמישטע ליעדער

155	דער ארקעסטער
157	די אידישע מוזיק
158	דער אונשולדיגער וועכטער
161	וואונדערליכע צייטען
162	דער טרעמפ
163	אין צוג
164	אונמאדערן
165	נאך א יאהר
166	די וועלט
167	דער איינציגער
168	אידעען
169	זוניגע
170	פלוצים
171	די אנטשווייגענע
172	מיין וועלט
172	ווי א ווייטער ברודער
173	דער צוריקקעהר
174	דער אַנזאָג
175	שטילע שמנה עשרה'ס
76	דער ענטפער
77	אין ארץ ישראל

זייט

178	— — — — —	די אלטע הגדה
179	— — — — —	א בליק
180	— — — — —	אין האל און אינדעפענדענס
181	— — — — —	אהו א סוף
183	— — — — —	קריסטליך
184	— — — — —	פארוואורף
185	— — — — —	רופט מיך
186	— — — — —	מיר שוועבט
186	— — — — —	איך גלויב
187	— — — — —	די דאמע
188	— — — — —	דער מאראן
189	— — — — —	אויפ'ן בארג
190	— — — — —	סיידי דעלון
191	— — — — —	דאס אידישע ליעד
193	— — — — —	א תפילה
193	— — — — —	איך און די וועלט
194	— — — — —	וועז באשטימט
195	— — — — —	ניר-יארקער בילדער
202	— — — — —	ווער ?
203	— — — — —	א פארל
204	— — — — —	א מענש
205	— — — — —	קהלת
206	— — — — —	א שפיעלצייג
207	— — — — —	דער שפיעגעל אין טאנץ-זאל
209	— — — — —	נאכ'ן שטורעם
210	— — — — —	אין ארימען געגענד
211	— — — — —	אין א שטילער געסעל
213	— — — — —	אימער פריהלינג
215	— — — — —	די נארישע שפיעל
216	— — — — —	דעם מלך'ס שרעק
217	— — — — —	אויף א. ווייטערס טויט
217	— — — — —	יענע פרייהייט
218	— — — — —	דונקעלע נביאות